

Kurkijokelainen

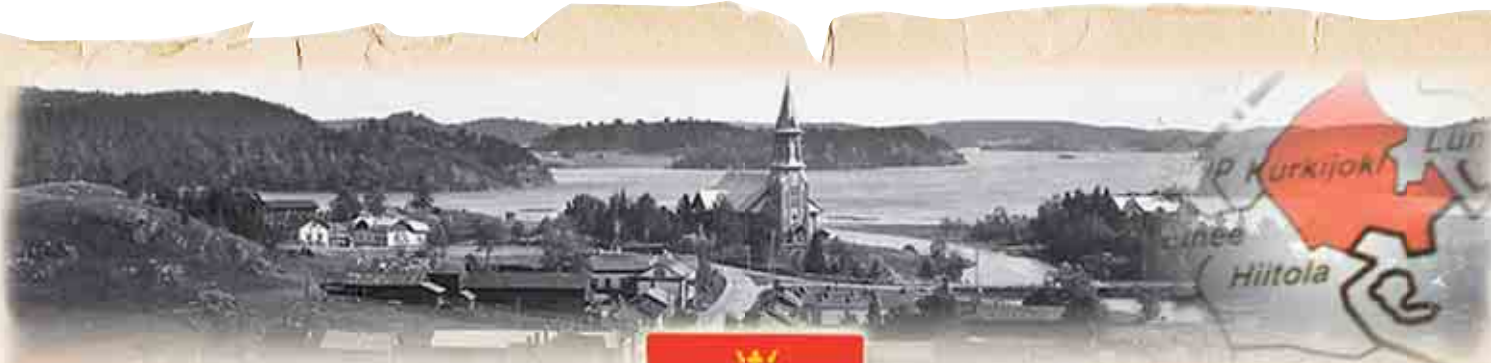
Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

×

Nro 21 • Perjantaina 6. marraskuuta 2009

60. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 22 %)

Kurkijokelainen

60 vuotta

Kutsu

Lämpimästi tervetuloa

juhlimaan Loimaan kaupungin Heimolinnaan
15.11.2009

Onnittelujen vastaanotto juhlasalissa klo 11.30 alkaen.
Kahvitarjoilu klo 12.00 alkaen yläkerran kahviossa.

Tumma puku Mahdolliset muistamiset tilille OP 523900-22665
Heimolinnan osoite: Väinämöisenkatu 2, Loimaa
Lisätietoja juhlasta: www.kurkijoki.fi

Ohjelma juhlasalissa klo 13.00

Karjalaisten laulu yhteislaulu
Tervehdyssanat Kurkijoki-Säätiön hallituksen puheenjohtaja Anna-Maija Nurminen-Lempinen

Musiikkia
Juhlapuhe emeritusprofessori Tauno Tiusanen
Lausuntaa "Tule kanssani tuulta vastaan" teatteri-ilmaisun ohjaaja Sari Äikää-Torkkeli

Musiikkia
Sanomalehti Kurkijokelaisen historiikki entinen päätoimittaja Eino Vepsä

Musiikkia
Ansiomerkkien ja huomionosoitusten jako
Kirjoituskilpailun tulosten julistaminen ja palkintojen jako
Musiikkia

Päätössanat Kurkijokelaisen toimitusneuvoston puheenjohtaja Lauri Laukkanen

Varsinaissuomalaisten laulu yhteislaulu

Musiikkiosuuksissa esiintyvät
Armi Haatanen, laulu
Ferenc Juhasz, viulu
Tapio Laurila, säestys

Juontaja Leena Virtanen

"Kurkijokelainen on voimissaan"

Tässä lehdessä mm.

Ensimmäinen Kurkijokelainen:
näköispainos s. 11-14
Novelli: Syysleimuas. 7
Juhlalehdistä luettua..... s. 8-9
Kurkijoen kirkonkylän arkkitehtuurista s. 15-16
Ulkoinen ja sisäinen suomettuminen piti Suomen otteessaan
- Tauno Tiusanen tarkastelee elämää rautaesiripun varjossa s. 19

Toimitus on avoinna
tiistaisin ja
perjantaisin klo 9-14.

Seuraavat lehdet
ilmestyvät
20.11., 4.12., 18.12.

Kurkijokelainen
toivottaa

**Hyvää
Isänpäivää**
jokaiselle isälle ja
isoisälle.

Mikä se on?

- 2940 numeroa
- 17 822 sivua
- 60 vuotta

Se on - Kurkijokelainen voimissaan!

Olen viime viikkoina tehnyt mielenkiintoista matkaa Kurkijokelaisen menneisyyteen.

Samat huolet ja samat ilot kulkevat Kurkijokelaisen kirjoituksissa vuosikymmenten myötä. Monet kirjoituksista voisi julkaista tänä päivänä ja kukaan ei arvaisi, että ne on kirjoitettu vuosia, vuosia sitten.

On kannettu huolta tilaajien lukumäärästä, miten rahat riittävät, löytyykö ilmoittajia, entä onko tarpeeksi innokkaita lehden avustajia. On pohdittu painatus- ja postituskustannusten nousun vaikutusta hintaan ja mietitty, miten saataisiin nuoria mukaan lehden tekemiseen. Ihan samoja huolia on tämän päivän toimitustyössä.

Ilonasioita on myös löytynyt paljon. Yhdessä on iloittu tilaajamäärän kasvusta, kurkijokelaisten saavutuksista, niin liike-, kulttuuri- kuin urheiluelämässäänkin. On iloittu rajan avautuessa kotiseutumatkailijoillekin ja vanhojen kotiseutujen näkemisestä.

YTT Juhani Wiio sanoi lokakuussa pidetyillä säätiöpäivillä, että "karjalaisuus on yhteisöllisyyttä". Voisin jatkaa, että Kurkijokelainen on luonut ja luo yhä edelleen yhteisöllisyyttä.

Yllättävän monessa lehdessä on mietitty tulevaisuutta ja lehden olemassaoloa. Ensimmäisissä lehdissä pohdittiin, että jos Kurkijokelainen ilmestyy 10-20 vuotta, niin se on tehtävänsä täyttänyt yhdysiteen luoja ja perinteen säilyttäjänä. Joka vuosikymmen on tuonut saman ihmeen esille: Kurkijokelainen ilmestyy edelleen! - ja samalla rivien väleistä tai suoraan riveiltä on luettavissa huoli seuraavasta vuosikymmenestä.

Tänään on ilonpäivä - 60 vuotta on takana ja vuosia on vielä edessäkin päin.....

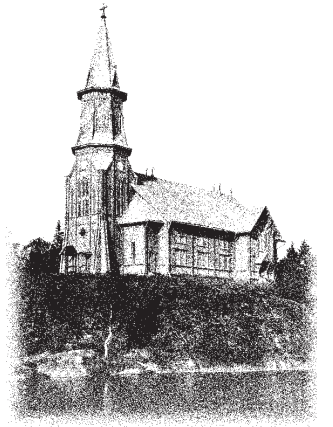
Mahtava määrä lehteen arkistoitua historiaa, perinnettä, muistelmia ja kulttuuria.

Lukuisa joukko lukijoita, avustajia, ystäviä. Te kaikki yhdessä luotte tämän Kurkijokelaisen ihmeen yhä uudelleen ja uudelleen. Kiitos!

Helena Sulavuori

Hartaus sunnuntaiksi
15.11.2009

Valvomisen sunnuntai Sielunveli

On harvinaisen pilvetön syysyö ja tähdet erottuvat kirkkaina. Linnunratakin kulkee vaaleana vaahtona taivaan läpi. Tuijotan etäällä olevia pieniä valopisteitä ja ihmettelen. Mitä ne ovat, kuinka suuria ne oikeastaan ovat ja mitä minä olen suhteessa niihin? En kovin suurta ainakaan.

Samankaltainen kokemus ihmisen pienuudesta suhteessa maailmankaikkeuteen löytyy psalmista 90:

"Me katoamme kuin uni aamun tullen,
kuin ruoho, joka hetken kukoistaa,
joka vielä aamulla viheriöi
mutta illaksi kuivuu ja kuihtuu pois."

Ihmiset tulevat ja menevät historian saatossa, me emme ole kokonaisuuden kannalta kovin merkittäviä. Psalmista jatkaa:

"Seitsemänkymmentä on vuosiemme määrä,
tai kahdeksänkymmentä, jos voimamme kestää.
Ja kaikki niiden meno on vain turhuutta ja vaivaa,
ne kiitävät ohitse, ja me lennämme pois."

Minusta tuollainen puhe on onnetoman ihmisen puhetta. Ihmisen, jonka elämä on vilahnut ohi elämättä. Minä haluan että elämäni, se ainoa, olisi hyvä. Että siinä on rakkautta ja iloa. Se on minulle tärkeä, en halua että se on "turhuutta ja vaivaa".

Mutta ehkä hätiköin leimatessani psalmirunoilijan onnettomaksi. Hän jatkaa pyytäen Jumalalta:

"Herra, käänny jo puoleemme.
Kuinka kauan vielä viivyt?
Armahta meitä, palvelijoitasi!
Ravitse meitä joka aamu,
Niin voimme iloita elämämme päivistä."

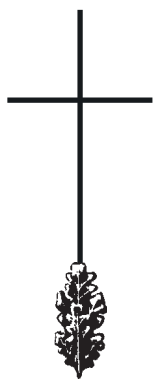
Kirjoittaja ehkä tarkoittaakin, että onneton ihminen tuntee olevansa erossa Jumalasta. Pitää kuitenkin olla sitkeä ja kärsivällinen, pyytää että Jumala armahtaa ja ravitsee. Murhe ja vaiva kuuluvat elämään, mutta tarvitaan myös iloa. Psalmista pyytää: "Niin kuin annoit murheen, anna meille ilo."

Tähtikirkas yö on mennyt ja aamun taivas on sininen. Tähdet ovat kadonneet, mutta tiedän että ne ovat olemassa, niin kuin minäkin.

Päivi Salmesvuori

Teologian tohtori Päivi Salmesvuori toimii tutkijana ja opettajana Helsingin yliopiston kirkkohistorian laitoksella.

Kuolleita

Rakkaamme

Mauno Veikko TUKIA

* 16.02.1921 Kurkijoki
† 08.09.2009 Kemi

Kaipauksella muistaen

Lähiomaiset, sukulaiset ja ystävät.

Vaivu varjohon kukkasten
lepää lehdossa rauhan maan.

Siunaus toimitettu läheisten läsnäollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.

Muista surussa Kurkijoki-adressilla
hintana 12 €, saatavissa toimituksesta

Rakkaamme

Lauri KOHO

* 31.12.1925 Kurkijoella
† 4.10.2009 Kangasalalla

Simun lähtösi rakkaani,
kuolemanrannan niin lähelle tuo.
On välillä sydäntemme
vain virran kapea vuo.
Ei kuolemaa -ei varjoja lähtijän tiellä.
Ovet aukeaa, hän on tallella siellä.

Elvi

Niin huulen isä, et jostain luota tähden
sä katsot meihin jotka jääme kaipaamaan.
Myös lyhyt matka sieltä nähdän
lie synnyinmaisemaasi Karjalaan.

Terttu ja Veikko
Markku ja Marja-Liisa
Jorma ja Merja
Kyösti ja Marja
Heikki ja Elisa
Katri

Varpu ja Into
Lapsenlapset, lapsenlapsenlapset,
sisaret perheineen,
muut sukulaiset ja ystävät.

Siunattu läheisten saattamana. Kiitos osanotosta.
Sydämellinen kiitos omalääkärillemme ja kotisairaanhoidajille papan hyvästä hoidosta.

Rakkaamme

Siiri Uimonen

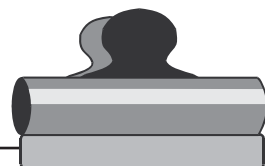
o.s. Puputti

s. 14.3.1921 Kurkijoki
k. 24.9.2009 Helsinki

Syvästi kaivaten
ja kaikesta kiittäen
Juhani ja Raija
Pekka ja Tarja
Piritta ja Petteri
sukulaiset ja ystävät

Isä ojensi sinulle kätensä
ja sinä tartuit siihen.

Siunaus toimitettu.
Kiitämme osanotosta.
Kiitos Lehmuskodin
henkilökunnalle äidin
hyvästä hoidosta.

NIMIPÄIVÄT

6 Pe	Ruotsalaisuuden päivä
7 La	Kustaa Aadolf Taisto
8 Su	Isänpäivä Aatos
9 Ma	Teuvo
10 Ti	Martti
11 Ke	Panu
12 To	Virpi
13 Pe	Kristian, Ano
14 La	Iiris
15 Su	Janina, Janika, Janita, Janette
16 Ma	Aarne, Aarno, Aarni
17 Ti	Eino, Einari
18 Ke	Tenho, Jousia
19 To	Liisa, Elisa, Eliisa, Liisi, Elisabet, Elise

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKE-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Liisa Koistinen, Lauri Laukkanen,
Tapio Nikkari, Jaakko Taitonen ja Leena Virtanen
Toimitussihteeri: Helena Sulavuori
ja toimittajina kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa
Avoimena: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9-14
p. (02) 762 2551, 050-521 3336, toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja lyhentää lähetettyjä aineistoja. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneista virheistä rajoittuu enimmäillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 60 centtiä/mm + alv 22 %
Mustavalko 45 centtiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 12 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi 35 euroa
6 kk 20 euroa
3 kk 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualle 46 euroa

Tilinumero: LSOP 523900-4897
Y-tunnus 0204020-9
Sivunvalmistus:
Etusivupaja, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki
ISSN 0782-5668

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Mikä on Suomen väestötiheys?
2. Mitä sairautta nimitettiin aikaisemmin lapsihalvaukseksi?
3. Minä vuonna Suomessa järjestettiin kansanäänestys EU-jäsenyydestä?
4. Missä osassa Suomea asukkaat laativat susia vastustavan adressin?
5. Kuka vihki Jukka Paaran arkkipiispaksi?
6. Missä Suomen ensimmäinen sanomalehti alkoi ilmestyä vuonna 1771?
7. Montako koditonta on Turussa?
8. Mistä massatapahtumasta Töysän Ponnejärvi tunnetaan?
9. Mistä tupakka tuli Eurooppaan?
10. Mistä Kyöpelinvuori on tehty Lönnotin sanakirjan mukaan?

Kurkijokelainen karjalaisuuden ylläpitäjänä

Karjalaiset pitäjälehdet ovat ainutlaatuinen ilmiö suomalaisten sanomalehtien kentässä. Pitäjälehdet syntyivät aikansa tarpeeseen. Uusilla asuinsijoilla tarvittiin tuttu ja turvallinen sanomalehti, joka välitti muistoja omaista menetetyistä kotiseudusta, josta muut tiedotusvälineet vaikenivat. Pitäjälehdet syntyivät paikkaamaan tätä tiedotuksellista tyhjyyttä ja vahvistamaan karjalaisuuden heimotietoisuutta. Niistä tuli näyteikkunoita kotipitäjien asioihin ja historiaan. Lehden voima perustui alusta alkaen paikallisuuteen ja omaleimaisuuteen, joka tarjosi tiedonvälityksen ruislei-

pää lukijalle.

Lehdet olivat karjalaisuuden äänitorvia, jotka autoivat jäsentämään omaa paikkaa siinä vierauden maailmassa, mitä evakko-us merkitsi. Lehti vahvisti lukijansa karjalaista identiteettiä.

Pitäjälehdet ovat säilyttäneet elinvoimaisuutensa läpi vuosikymmenten. Ne kasvoivat osaksi karjalaista yhteisöä ja tarjosivat kanavan yhteenkuuluvuuden tunteen välittämiseksi. Karjalaisen heimokulttuurin vaalimisessa, perinteen välittämisessä ja uuden kulttuurin luomisessa pitäjälehdet ovat tehneet historiallista, ainut-

kertaista työtä.

Karjalasta kirjoitetaan yhä enemmän; nuoret sukupolvet haluavat tietoa perinteistä niin tapa- kuin ruokakulttuurista, oman suvun vaiheista ja tehdään sukututkimusta. Omakohtaiset kertomukset ja muistot ovat nekin osa meidän yhteistä historiankirjoitustamme. Kurkijokelainen on vaalinut tätä perintöä vuosikymmenestä toiseen. Lehti on kulkenut sukujen perintönä, jota luettiin kotona

Kurkijoella ja myöhemmin uusilla asuinpaikoilla.

Karjalaisuus on pysynyt pitäjälehtien ansiosta mielisimmämme vuosikymmenten läpi, olemme sitten missä tahansa.

Karjalan Liiton pitäjä- ja sukulehtien laatukilpailussa Kurkijokelainen –lehti on menestynyt hyvin, se on eräs pitäjälehtien lipupulaivoja. Lehden tilaajakunta on erittäin sitoutunut omaan lehteensä. Lukijoille tärkeitä asioita ovat muistot kotipitäjästä, oman suvun ja juurien ymmärtäminen. Kurkijokelaisuus elää edelleen vahvana lehden kautta ja lehdessä, siitä on tullut sukupolvelta toiselle siirtävä tärkeä heimokulttuurin side ja perinteen siirtäjä.

Tätä vuoropuhelua me käymme Karjalamme kanssa joka päivä. Meillä on sukupolvien yli ulottuva kohtalokas suhde Karjalaan. Karjalaisen kulttuurin parissa eletään vahvasti tätä päivää ja katsotaan tulevaisuuteen. Meille karjalaisten

juurien tunnistaminen on osa elämääme kantavaa kivi-jalkaa, osa minuuttamme. Heimotunteemme on ajaton. Samalla kun tunnistamme vahvan tradi-tiomme ja juuremme, meidän työemme onnistuminen mitataan kuitenkin siinä, miten hyvin ja elinvoimaisena onnistumme viemään karjalaisuutta tulevaisuuteen ja uusille sukupolville.

Jokaisen sukupolven oikeus ja velvollisuus on tehdä karjalaisuudesta oman itsensä näköinen kulttuuri. Tähän oma lehti myös internetin aikakautena on mitä parhain väline. Lehti välittää karjalaisen kulttuurin perinnettä, mutta myös sen muutosta eri sukupolvien käsissä. Vastuuta karjalaisuuden tulevaisuudesta tuleeekin siirtää yhä enemmän uusien karjalaiskukupolvien harteille.

Tähän tarvitaan Kurkijokelaista. Paikallisuus ja perinteen ymmärtäminen ovat välttämättömiä vastu-voimia yhtenäiskulttuurin

vahvistumiselle. Ihminen elää nykyisin valtaisassa tietotulvassa. Päivä täyttyy erilaisten lehtien, radion, television ja internetin välittämistä viesteistä, uutisista ja kuvista. Me tarvitsemme kuitenkin maailman ymmärtämiseen ja jäsentämiseen tuttua ja turvallista, lähellä olevaa, paikallista.

Sellainen on Kurkijokelainen. Siksi sillä on aina oleva paikkansa lukijoiden ja sydämissä.

Työ Karjalan ja karjalaisuuden hyväksi vaatii pitkäjänteisyyttä ja asiaan sitoutumista. Tämä linja kuvaa parhaiten Kurkijokelainen lehden tekijöiden asennetta ja osaamista. Sen varaan on hyvä aloittaa uuden vuosikymmen lehtien tekeminen. Tähän työhön ja toimintaan toivon Kurkijokelaisen teki-jöille ja lukijoille onnea ja menestystä.

Markku Laukkanen
Karjalan Liiton pj.

Loimaan kaupungin tervehdys

Juuremme ovat meille tärkeitä elämämme perustana sekä omaa identiteettiämme hahmottaessamme ja rakentaessamme. Huolimatta teknistyvästä maailmasta, jossa sekä fyysiset että virtuaaliset rajat madaltuvat vauhdilla, luo perhe sekä asuin-, työ- ja toimintaympäristömme edelleen sen perustan, jolta ponnistamme.

Sodan jaloista Loimaan seudulle muuttaneille kurkijokelaisille elämänmuutos oli aikanaan suuri. Tulevaisuus piti rakentaa täysin uudelta pohjalta uudessa ympäristössä.

Kotiutumista Loimaan seudulle on vuosien varrella varmasti helpottanut se, että säilyitte ja olette yhä säilyt-

täneet myös omat tapanne ja tottumuksenne.

Kurkijokelainen –lehdellä on ollut tässä hyvin keskeinen rooli. Lehti on koonnut luettavaksi tunnelmia ja tuntemuksia menneistä ajoista, mutta samalla myös pitänyt vahvasti esillä ja tukenut kurkijokelaisten asettautumista ja juurtumista uudelle asuinseudulle.

Lehti on onnistunut pitämään yllä ja vahvistamaan paikallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Samalla kun se on pitänyt esillä kurkijokelaisten omia vahvuuksia ja osaamista – se on samalla luonut pohjaa koko Loimaan seudun yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin vahvistamiselle.

Lämpimät onnittelut 60-vuotiaalle Kurkijokelainen –lehdelle ja sen lukijakunnalle.

Jari Rantala
kaupunginjohtaja
Loimaan kaupunki

Uuden lehden kääntyessä

Kurkijokelainen on useaan kertaan kuvaillut Loimaan Kaupunginkirkolla säilytettäviä Kurkijoen kirkon esineitä. Kirkkohallitus on uskonut ne Loimaan seurakunnan haltuun ja hoitoon. Tätä vastuutaan seurakunta on Kirkkohallituksen tuella noudattanut, kun Alexandra Sältinin v.1884 maalaama alttaritaulu äskettäin konservoitiin ja kehystettiin edelleen säilymään vakiintuneella paikallaan kirkon yläsalissa.

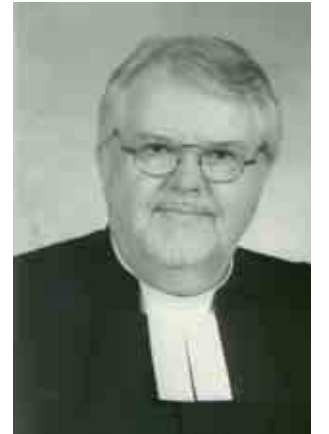
Kurkijoen kirkkoon 280 vuotta sitten (v. 1728) lahjoitettu barokkityylinen tinainen kastemalja on puhutteleva. Se ei ollut seurakunnan ensimmäinen, olihan Stolbovan rauhan (1617) jälkeen ortodoksisesta luterilaiseksi muutetussa seurakunnassa edelleen kasteita toimitettu. Näkyvästä historian katkelmana malja

kertoo kurkijokilaisista, jotka siitä kastettuina on vuosisatojen saatossa liitetty seurakunnan yhteyteen.

Esineet kertovat, jos kertomukset kirjautuvat luettaviksi ja kuultaviksi. Siksi tarvitaan historian talentamista. Tiedot esi-isien vaiheista ovat tärkeitä.

Kurkijokelainen-lehti on tehnyt ja edelleen tekee osansa elävän historian vaalimisessa. Kuusi vuosikymmentä se on vahvistanut kurkijokilaista ja karjalaista yhteyttä. Yhteys menneisyyteen on yhteyttä tähän päivään.

Kurkijoen seurakunnan merkkiä, kirkkorakennusta, ei enää ole. Elävä seurakunta on siellä, missä evankeliumia julistetaan ja sakramenteja jaetaan. Kotikirkko on oman asuinpaikkakunnan kirkko. Loimaan Kaupunginkirkossa on tal-

lella kappale kurkijokilaisien kristittyjen taivalta.

Uuden lehden nyt kääntyessä Loimaan seurakunta tervehtii Kurkijokelainen-lehteä toivottaen sille kestävyttä alkavalle vuosikymmenelle. Antakoon Jumala siunauksensa lehden toimittajille ja lukijoille.

Oiva Alanen
kirkkoherra

Tervehdys Elisenvaaran koulunmäeltä!

Kurkijokelainen täyttää 60 vuotta, meidän koulumme 82 vuotta. Itselleni tulee mieleen kahden vuoden takaiset muistot koulumme 80-vuotisjuhlista ja erityisesti niiden valmistelusta ja suunnittelusta, kun sain mahdollisuuden tervehtiä 60 vuotta täyttävää Kurkijokelaista. Itse koen Elisenvaaran koulun ja Kurkijokelainen lehden yhteistyön rakentavaksi ja hedelmälliseksi. Koulu saa aina palstatilaa lehdestä, kun on halua ja tarvetta kertoa lehden lukijakunnalle Elisenvaaran koulua koskettavista asioista. Erityisesti on suurella kiitoksella todettava, että koulumme juhlien yhteydessä Kurkijokelainen lehden toimitus on antanut arvokasta taustatukea ja avunantoa koulumme historiaan ja perinteisiin liittyvissä asioissa. Me halu-

amme siirtää Elisenvaaran koulun syntyyn ja historiaan liittyvää tietoa tuleville sukupolville ja siinä me tarvitsemme niistä asioista perillä olevien henkilöiden taustatukea. Pyrimme siirtämään vanhemman väestön kokemuksia ja muistoja koulunkäynnistä aina koulumme syntysijoilta lähtien nuoremmille sukupolville, kun siihen on vielä mahdollisuus. Tässä työssä me saamme korvaamatonta apua näistä asioista perillä olevien henkilöiden ja lehden välityksellä.

Elisenvaaran koulunmäeltä on tulossa koko Auranmaata palveleva oppimisen keskus, kun tänne siirtyy Kyrön kirjasto. Kirjaston yhteyteen tulee teknisesti korkeatasoinen atk-piste, josta käyttäjien on helppo ottaa yhteys kaikkiin opitavissa asioissa. Me halu-

Oppimiskeskus sisältää myös 300-paikkaisen auditorion, missä voidaan järjestää lähiopetusta suuremmillekin joukoille. Ja sokerina pohjalla auditorio palvelee myös kulttuuritoiminnan keskuksena. Edellä toteamani on kuvaus Elisenvaaran koulusta tulevaisuudessa. Pitkä on ollut taival Karjalasta Kurkijoelta tänne Varsinais-Suomeen Pöytyälle, mutta oman käsitykseni mukaan hyvin olemme matkaa taivaltaneet yhdessä Kurkijokelaisen kanssa toinen toistamme tukien ja synnyinjuuret muistaen.

Sydämelliset onnittelut Kurkijokelainen lehdelle!

Heikki Vainio
Elisenvaaran lukion rehtori
Pöytyän kunnan sivistysjohtaja

Pitäjälehtemme Kurkijokelainen täyttää 60 vuotta

On aihetta juhlaan!

Kurkijokelainen ilmestyi ensimmäisen kerran marraskuussa 1949. Siitä lähtien lehti on vuosikymmenien ajan välittänyt ajatuksia, kaihoa, muistoja ja yhdistänyt kaikkia niitä, joille Kurkijoki ja kurkijokelaisuus on tärkeää. Lehti on tarjonnut kanavan purkaa tuntojaan ja ilmaista kai-

pauksensa menettettyyn kotipaikkaan. Lehdessä sen 60 ilmestymisvuoden aikana julkaistut lukuisat kertomukset elämän eri osaluilta ovat ainutlaatuisia materiaalia ja korvaamaton tiedon lähde sukututkijoille ja kaikille muille, jotka ovat kiinnostuneet juuristaan ja elämästä ”ennen vanhaan” Kurkijoella. Sen jälkeen,

kun Kurkijoelle on jälleen päässyt käymään, on lehti myös ollut mukana iloissa ja suruissa, jälleennäkemisen riemussa, kun oman kodin kivijalka tai vielä pystyssä oleva rakennus on löytynyt umpeenkasvaneen polun päästä. Pihapiirissä on keitetty kahvit ja muisteltu menneitä. Nämä tunteet ja elämykset on välitetty

lehden kautta muille lukijoille. Uskon, että lehden kertomukset ovat vuosien saatossa innoittaneet monet nuoremmankin sukupolven edustajat matkalle tutustumaan rajan taakse jääneeseen kotiseutuun ja synnyttäneet kipinän omien juurien etsimiseen.

Olen itse ollut Kurkijokelaisen tilaaja vuodesta 1997 lähtien. Samana kesänä pääsin ensimmäisen kerran näkemään Kurkijoen, isäni synnyinpaikan, sen luonnon kauneuden ja monimuotoisuuden. Matkan aikana kuulin tarinoita menneiltä ajoilta ja ihmisten ajatuksia nykyhetkestä. Tuon matkan jälkeen halusin saada lisää tietoa Kurkijoesta, ja Kurkijokelainen oli oiva kanava aloittaa tutustumismatka Kurkijokeen ja kurkijokelaisuuteen. Myöhemmin Kurkijoki-Säätiön hallituksen puheenjohtajana olen päässyt tutustumaan myös lehden tekemiseen. Lehti on aina tuotettu pienin resurssein ja lähes talkoovoimin; ainoa vakituinen työntekijämme on lehden

päätoimittaja. Hänen apunaan on säätiön hallitus ja muutama vuosi sitten uudelleen henkiin herätetty toimitusneuvosto. Näin pienellä joukolla ei kuitenkaan olisi ollut mahdollista toimittaa säännöllisesti ilmestyvää sanomalehteä vuosikymmenien ajan. Korvaamaton tuki lehdellemme onkin aina ollut lukuisia avustajien ja muiden tukijoiden joukko, joka on omalla panoksellaan myötävaikuttanut siihen, että lehti on edelleen elinvoimainen.

Aikojen muuttuessa ja tekniikan kehittyessä on Kurkijokelaisenkin osalta pitänyt miettiä, millä tavoin vastaamme uusiin haasteisiin. On ajateltu, että nuoremmat sukupolvet voitaisiin ehkä tavoittaa tehokkaammin sähköisten välineiden kautta. Olemmekin avanneet internetissä Kurkijokelaisen oman sivuston, jota on tarkoitus kehittää tukemaan painetun lehden viestiä. Kurkijokelaisen vuosikerrat ovat vuodesta 2004 lähtien saatavilla myös CD-rom -muotoisina.

Kaiken uuden tekniikan ja muutosten keskellä painettu lehti on kuitenkin edelleen vahvassa asemassa: Kurkijokelaisen painos on yhä 1800 kappaletta. Vaikka vanhoja tilaajia poistuu keskuudestamme, olemme saaneet myös ilahduttavassa määrin uusia tilaajia.

Voidaankin ilolla todeta, että Kurkijokelainen korkeasta iästään huolimatta on varsin vetreässä kunnossa ja valmis tulevaisuuden haasteisiin. Se, että lehti on vielä 60 vuoden jälkeenkin näin elinvoimainen, on kaikkien teidän ansiota. Haluan tämän juhlalehden välityksellä lausua kiitokseni lehden päätoimittajille, avustajille, tilaajille, lukijoille ja kaikille muille, jotka olette omalta osaltanne olleet vahvasti myötävaikuttamassa siihen, että tänä päivänä voimme luottavaisin mielin katsoa tulevaisuuteen ja todeta: Kurkijokelainen on voimissaan!

*Anna-Maija
Nurminen-Lempinen
Kurkijoki-Säätiön
hallituksen puheenjohtaja*

Iloinen toimitusneuvosto: Jaakko Taitonen, Lauri Laukkanen pj, Liisa Koistinen, Leena Virtanen ja Tapio Nikkari.

Sanomalehti Kurkijokelainen kuuden vuosikymmenen ikään

Viime sotien jälkeen tuli Loimaan seutukunta noin 6500 kurkijokelaisen uudeksi asuinseuduksi. Loput 3500 pitäjämme asukasta hajaantui ympäri Suomea ja maailmaa. Neuvostoliitto oli kirjaimellisesti ryöstänyt kotiseutemme, sillä Kurkijokea vihollinen ei kummassakaan sodassa, ei talvi-, eikä jatkosodassa vallannut, vaan seutu piti luovuttaa sodan aloittajalle kovien rauhanehtojen johdosta.

Täällä uusilla asuinsijoilla lähes kaikki oli erilaista kuin siellä Laatokan rantamalla. Siellä maasto oli vaihtelevaa ja suuren Laatokan syvät vedet ja kauniit rannikot lukuisine saarineen oli lähes täysi vastakohta Loimaan tasaisille lakeuksille. Puhuttu murre ja ihmisten tavat poikkesivat myös suuresti toisistaan. Yhtäläisyyttä löytyi molempien seutujen viljavuudesta ja siksi kurkijokelaiset tälle seudulle asutettiin. Mutta muuttajat jäivät silti kaipaamaan menetettyjä kotiseutujaan, joita heimmomme oli asuttanut ja rakentanut jo tuhansia vuosia. Ikävä koti oli valtava ja tuska poltti rintaa, eikä kriisiapuryhmiä ollut tilannetta helpottamassa. Omaisuuksien menetys ja epätietoisuus huomista sekä tulevaisuudesta yleensä lisäsi evakkojen taakkaa. Samoin se, että meitä ei aina

ymmärretty eikä toivotettu tervetulleiksi eikä kohdeltu tasavertaisina ihmisinä, lisäsi elämisen tuskaa.

Monesti entiset naapurit olivat joutuneet etälle toisistaan. Ei ollut enää mahdollisuutta mennä tuttuun naapuriin tarinoimaan ja vaihtamaan mielipiteitä, koska välimatkat olivat pitkät. Tähän vaikeaan tilanteeseen päätti 1946 perustettu Kurkijoki-Säätiö saada apua perustamalla oman lehden. Päätös lehden perustamisesta tehtiin jo säätiön ensimmäisessä kokouksessa, mutta ankaran pulan ja säännöstelyn

vuoksi ei lehti saanut tarvittavaa paperia kuin vasta marraskuussa 1949, jolloin ilmestyi ensimmäinen pitäjälehtemme näyttenumero. Muitakin vastoinkäymisiä koettiin, sillä Neuvostoliiton valvontakomissio kielsi Kurkijoki-nimen käytön säätiön nimenä. Tämän johdosta uudesta säätiöstä piti tehdä Kurki-Säätiö, jolla nimellä säätiö toimi aina 1990-luvun loppuun saakka. Kurkijoki-nimeä ei saanut näkyä julkisesti. Vasta Neuvostoliiton romahtamisen jälkeen saimme ottaa säätiölle alkuperäisen nimen.

Nyt marraskuun 15. päivänä lehtemme viettää 60-vuotisjuhlaansa edelleenkin hyvävoimaisena ja toivottuna julkaisuna, joka on tehnyt sitä tärkeää ja arvokasta kriisityötä lukijoiden keskuudessa. Lehtemme kirjoittajat ovat luoneet lehdellemme sen pidetyn linjan kulttuurimme ja perinteidemme tallentajina ja siirtäjinä uusille polville. Siitä kaikille suuret kiitokset! Kiitokset ansaitsee myös laaja lukijakunta kuin myös lehdessämme ilmoittajat. Lehtemme on lajissaan valtakunnan ykkönen, jota suuresti kaikkialla ihaillaan.

Tätä hyvää ja onnistunutta vuosikymmenvuotista taitava kannattaa juhlia. Kurkijoki-Säätiön asettaman juhlatoimikunnan puolesta toivotan Teidät, kirjoittajat, lukijat ja ilmoittajat, tervetulleiksi juhlimaan lehteämme 15.11. Heimolinnassa. Nähdään silloin siellä ja samalla haastellaan.

*Eino Vepsä
juhlatoimikunnan pj.*

Kirjoittaja on taiteilija Mikael Vesperin ateljeessa Lopella vierailulla Aleksis Kiven päivänä, jolloin kirjailijan syntymästä tuli kulu-neeksi 175 vuotta.

**LOIMAN SEUDUN KARJALASEURA
ONNITTELEE
60-VUOTIASTA KURKIJOKELAISTA**

Onnittelumme 15.11. 2009 juhliville

**Kurkijokelainen- lehden
lukijoille ja tekijöille.**

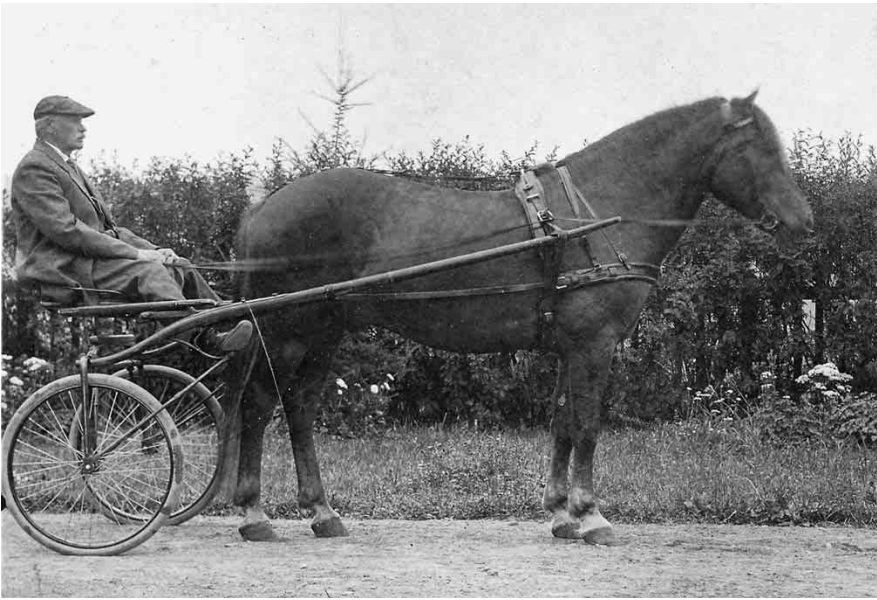
*Karjala-naapurit
Jaakkiman Sanomat
Jaakkima-säätiö & Lumi-säätiö*

*Onnittelut
60-vuotiaalle!*

Loimaan kaupunki

Loimaa

Vanhat kuvat kertovat

Kuva noin 90 vuoden takaa. Maanviljelysneuvos Ewald Relander (1857–1926) ja Jimi. Valokuva on Pekka Kiiskin kokoelmasta, kuvaaja ei ole tiedossa. Pekka Kiiskin tytär Marjaliisa Laine kommentoi kuvaa: "On se ollut uljasta karauttaa pihaan näin. Minulle on kerrottu, että rouva Ina Relanderillakin oli komea hevonen ja kiesit, joilla hän ajeli kylän teillä asioillaan ohjastaen itse." Hippoksen nettisivut kertovat, että maailmansotien välissä Viro osti Suomesta 13 oritta, joiden luomat suvut elävät yhä pienessä eestinhevokannassa. Relander myi Jimin Viroon. Vuodesta ei ole tietoa. Riippuuko oikean takajalan kohdalla piiska?

Fanni Luukkonen valittiin vuonna 1929 Suomen Lotta Svärd -järjestön puheenjohtajaksi. Jäsenmäärä oli tuolloin noin 60 000, mutta kasvoi niin, että järjestöä lakkautettaessa 1944 lottia oli jo yli 200 000. Sodan aikana Suomen puolustusvoimissa työskenteli noin 90 000 lottia. Kuvassa Fanni Luukkonen on 12.5.1932 Elisenvaaran asemalla aloittamassa Kurkijoen vierailuaan. Vastassa on Kurkijoen paikallisosaston johtokunta. Vasemmalta Maija Havakka, Lyyli Lind, Maiju Kilpinen, Ida Paatonen, Fanny Luukkonen, Helmi Huttunen ja Ines Kosonen. Aune Niskasen kokoelmat. YH:n aikana 1939 paikallisosaston puheenjohtajana toimi opettaja Maiju Kilpinen ja jäseniä lisäksi Maija Havakka, Ines Kosonen, Maija Railo, Maila Itkonen ja Ida Paatonen. Aune Niskasen kokoelmat.

YH:n aikana syksyllä 1939 Elisenvaaran lotat joutuivat ilmavalvonta-, muonitus-, kanslia- ja lääkintätehtäviin. Lotta Svärd -järjestön Elisenvaaran paikallisosaston puheenjohtajana oli opettaja Laina Näykki. Oheisessa Saara Turusen (o.s. Kokko) kokoelmasta peräisin olevassa kuvassa vuodelta 1939 on osa Elisenvaaran lottia Osuuskassan portaililla. Edessä vas. tunnistamaton, Mirjam Kokko, Aili Känkänen, Irja Kuismän, istumassa Sylvi Sainio, hänen takanaan Irja Lehikoinen. Takana vas. tunnistamaton, Toini Veijalainen, opettaja?, Mirjam Hirvonen, Aili Häyhä, opettaja?, Aili Tillonen, rouva Kokkonen, tunnistamaton, Saara Kokko. Ylinnä suojeluskunnan aluepäällikkö, kapteeni Martti Kekäläinen. Johtokunnan jäsenistä on kuvassa vain Mirjam Hirvonen, joten kysymys lienee koulutustilaisuudesta. Rouva Kokkosen puoliso, osuuskassan johtaja Kusti Kokkonen oli ensimmäinen Elisenvaaran pommitusten siiviliuhri 21.12.1939 Lopotin tien varrella Hämmäläisen kirjakaupan läheisessä kuusikossa.

Kuva 89 vuoden takaa. Kurkijoen sankaripatsaan vihkiäiset 20.9.1920. Patsaan suunnitteli rovasti Kustaa Arokallion tytär, arkkitehti Elsa Erokallio-Väänänen. Marjaliisa Laineen ajatuksia isänsä Pekka Kiiskin kokoelman kuvasta: "Olen aina ihmetellyt valkoisten huivien määrää. Nykyisin huiveista ja niiden käytöstä puhuttaessa ei muisteta, että tapa ei meilläkään ole kovin kaukana. Valkea huivi, Aleksis Kiven 'impeni valkoinen liina', oli siihen aikaan ilmeisesti juhla-asuun kuuluva. Kylästä kylään -kirjassa (s. 104) haapavaaralaisella Timoskan isännällä oli kolme haavetta: hiekkatie, kansakoulu ja hattupäätyttö. Olen käsittänyt asian niin, että huivipäiden sijaan hattupäät olisi ollut edistyksen merkki." Hattujen määrä olikin jo lisääntynyt 12.7.1931 sankarihaudalla otetussa kuvassa (ks. Muistojemme Kurkijoki s. 299).

Kuva 70 vuoden takaa. Elisenvaara valmistautui syksyllä 1939 vihollisen hyökkäyksen varalle (ks. Kurkijoki sodasta evakkoon ss. 56–58). Väestönsuojelupäälliköksi määrättiin Pekka Kiiski. Rakennettiin väestönsuojia. Muistan, kuinka kotini (poliisivartiokonttorin) viereen rautatieaseman ja Seurahuoneen väliseen maastoon tehtiin sirpalesuojaa, vaikken silloin tiennyt, mistä oli kysymys. Oheinen kuva esittää Elisenvaaran väestönsuojeluhenkilöstöä 28.11.1939. Viitassa lukee: Sirpalesuoja 132 m. Tosin itse kuvauspaikallakin on joku kaivanto. Isänsä Pekka Kiiskin ottamasta kuvasta Marjaliisa Laine tunnistaa viitan vieressä seisovan Juho Tukian, viiksekkään Markkulan ja Pekka Kiiskin kameralaukku kaulassaan. Kuva tuntuisi otetun asemalta etelään vievän tien varrelta Hanhinevasta etelään. Tietävätkö lukijat paremmin? Tunnistetaanko kuvasta muita henkilöitä? Kysyy Tapio Nikkari, tapio.nikkari@pp.inet.fi.

Alhon lotat Särkijärven Kiiskissä. Valok. Pekka Kyytinen. Onko tuttuja? Tämä kuva oli Hakkapeili-lehden N:o 5 1937 kannessa otsikolla Hiljaista aherrusta suojeluskuntain hyväksi.

Koonnut Tapio Nikkari

”Suloisessa Suomessamme oisko maata armaampaa kuin on kaunis Karjalamme.....”

9.-12.10. oli jälleen Hiitolan Pitäjaseuran syysmatka kotiseudulle. Raija upeaan tapaansa paimensi meitä

ja piti huolen, ettei mikään menisi vinoon.

Maakuntalaulussa ylistetään tietysti armasta ja kau-

nista Karjalaa, laulu ja sen sanat on tehty jo ammuin, ----, nyt elämme muuttunutta aikaa ja taitaa olla niin,

että kauneus nykyään on katsojan silmässä. Katse on valikoiva eikä hyväksi näe sitä, minkä uusi aika on toiseksi muuttanut.

Ei näin onneksi kaikkialla ole, paljon on vieläkin tunnistettavissa.

Hiitolaan tultaessa tavaksi on tullut ensimmäiseksi pysähtyä vanhalle hautausmaalle ja kokea se järkytys, kun telavaunulla on oikaistu läpi pyhitetyn hauta-alueen sotkien alleen kymmeniä karjalaisvainajien hautoja. Barbaarit niin tekevät.

Entisenlaista talonpoikaissatusta ei näe enää missään, ei kartanoitakaan. Sovhoositalous hallitsi ko-

Näkymä Linnavuorelta asemakylään Hiitolassa 10.10.2009

Matkalaisten muistokynttilät Hiitolan hautausmaan muistomerkillä.

ko pitäjää ja jätti jälkeensä pääosin Raivattulaan kyhätyn taajaman (hökkeli kylän), millä tuskin on vesi- ja viemärijärjestelmää. Muutenkin ”arkkitehtuuri” on varsin omintakeista, eivätkä ”oligarkkien” linnat vahvoine aitauksineen istu

maaseutumaisemaan.

Mutta rakkaat muistot elävät meissä alkuasukkais- ja ovat siirtyneet onneksi nuoremmille ja niiden voimasta teemme yhä vielä pitkäänkin kotiseutumatoja.

Harri Brotherus

Viimeiseksi Mar haravoi pihan. Sääntöä, suoraa haravanvetoa rappusilta kohti tietä, leimukukkien välistä käytävää pitkin peruuttaen.

”Näkkööt millei meil pietää kottii arvos”, hän sanoo ääneen ja katsoo kuulakkaalle taivaalle.

Edellinen lähtö oli ollut toisenlainen, ei ehtinyt varautua kuten nyt.

Tieto oli tullut illalla, hyytävänä takatalven iltana oli vain koputettu ovelle, ilmoitettu, ja lähtövalmis oli pitänyt olla parissa tunnissa.

Kaikenlaista arvelua oli tietysti ollut, ja pelkoa, kun kerran sota oli. Mutta ei ihminen sellaisia tosissaan usko. Että oma koti, itse rakennettu, ja piha, oma piha, kohta viheriöimään taas alkava, kukkapenkit, marjapehkot, köynnösrusu, kasvimaa, itse kylvetty, istutettu, kasvatettu, että ne pitäisi tuosta vain hylätä, jättää. Ilmaiseksi jättää jonkun vieraan, täysin tuntemattoman käskystä. Tuntemattoman, joka mistään ei tiedä, ymmärrä. Kuka sellaista uskoo ja hyväksyy? Semmoinen on mitätön käsky, kavala ja väärä!

Ei siinä kerennyt itkeä, ja hätä piti painaa rintaluiden taakse. Piti teroittaa käsityksensä tähdellyseen. Mitkä olivat välttämättömät kapineet, kampeet? Kolmekymmentä astetta pakkasta. Villaista Kalervolle ja pienelle Laurille, huopikkaat, välihouset, karvahatut. Rekeen välly. Mitä evästä? Leipää, ruisleipää salvosta, monta leipää kaivettuna esiin ruisjyvien seasta. Kalervo käärimään leivät pyyheliinoin, pellavavaihin, niihin, joissa on punaisella kirjoitettua kirjaimet M.R.

Sitten voita, onneksi eilen kirmuttiin.

Leena Virtanen Syysleimua

Novelli

Mitä vielä? Suolasaavista kimpale läskiä, kaksi, ei, viisi isoa kimpaleta. Tulitikut. Jossakin tulen tekee, jossakin läskiä pais- taan. Jano tulee suolaisesta, juomaa pitää olla, lapsille maitoa. Läksi maitoa täyteen, säilyy se pakkasessa, ei vain saa läikyttää, kaataa.

Valokuvat, kihlakello, Raamattu, hopealusikat. Äsken kehrätyt vyyhdit, sukka-putket, kattila, pannu, vielä vähän vaatetta.

Enempää ei voi, kuka niitä kantaisi? Härkävaunussa alettiin haastella. Joku tiesi, että ollaan matkalla Siperiaan.

Siinä kohdassa se itku tuli ja alkoi, tukehtunut sisäinen itku, joka vain hartioissa nyttyi ja suupieliä kiristi. Eikä se itku aikoihin loppunut, taukosi välillä vain. Taukosi, kun huomattiin, että oltiinkin suomalaisella asemalla. Alkoi taas, kun joutui lapsineen tyrkyttäväksi vastahakoisten isäntien hoteisiin. Itkua piisasi ynseissä evakkotaloissa, mutta hyvien ihmisten luona syntyivät sydämelliset välit. Nämä ihmiset muisti kuin virvoittavan sadekuuron helteen lomassa. Puutteen häpeä itketti eniten. Hän, Maria, ison talon tytär paikatussa röijyssä, ja vaikka koetti puhtaana pitää, lapset mierolaisen näköisiä, ilman kenkiä. Itketti myös, kun puhetta ei ymmärretty, naurettiin. Nauroi

evakkotalon piikakin, kun sitä pyysi kaveriksi lakanoita viruttamaan. Vei, viskasi jo nahkeiksi kuvuneet lakanat punkkaan kastumaan. ”Evakot huuhtoo kuiviltaan”, selitti kaikille.

Loppui itku ja ilo urkeni, kun tiesi pääsevänsä takaisin kotiin. Pyrskähti taas itku esiin, kerrankin oikea vetinen itku, kun näki sotketun pihan, tykinkuulan sortaman nurkan tuvassa, löyhkäiset, liatut paikat. Ihmisen sontaa saunan lauteiden alla! Saunan! Ei tolkkua mitään ryssällä, ei häpyä minkäänlaista.

Tokennuttua heti jälkiä korjaamaan, rakentamaan. Eikä kauan kestänyt, kun olivat jo nurkat ojennuksessa, puhdas sauna lämpiämässä, verhot ikkunoissa, kuuratulla lattialla raitamatot. Pihassa hiekat käytävillä, istutusten ympärillä kivet, tulppaaninsipulit ja pioninjuuret kukkapenkeissä paikoillaan.

Nyt taas edessä lähtö. Eipä ollut iloa saksalaisten ystävyydestä.

Nyt on vain se ero, että mieli on kylmennyttä. Mieli kylmä niin kuin silloin oli kylmä kevät, kylmä niin kuin silloin oli ruumis vähissä vaatteissa, itseltä villahousut unohtuivat. Mieli kohmea ja kylmä, eikä pelota enää. Tietää, mikä on edessä, tietää, että selviää vaikka kovaa on. Eikä anna periksi ylpeys, ison talon tyttären

omaisuus, joka monessa auttaa. Ettei anna outojen lannistaa, jaksaa pitää itsensä ihmisenä, oman päänsä ja meininkinsä. Selkä suorana kantaa myös munuaistautinsa, hyisen evakkotaipaleen muiston, vaikka se vielä kuolemaksi koituu.

Sen tähden Mar tässä nyt haravoi.

Sen tähden, että jos joku sileää käytävää ja leimukukkasten loistoa katsoessaan ajattelisi jotakin. Arvelisi, kuka tämän on tehnyt, ja miksi.

Tällä kertaa kaikki on valmista. Mikään ei ole unohtunut. Kaikki on pakattuna, huonekalut lastattuna, laatikoissa laudat naulattu kiinni. Osa tavaroista on jo menossa, pöytien ja penkkien kansissa nimi Kaarlo Rastas ja entiseksi käyvä osoite mustalla maalilla isosti kirjoitettuna. Elukat ovat matkalla, laput kauloissa, lehmät tietä pitkin kulkemassa. Siat röhkimässä, lampaat junavaunuissa haikeasti määkimässä, raukat. On alkusyksy, nyt ei sentään tarvitse korjata jäätyneitä lehmä tienvarsilta, ei kenenkään jälkikäteä tulla karsinoiniin jääneitä lopettamaan.

Marjatta, yksivuotinen, vaivalla syntynyt, istuu valmiina kärkeissä. Verhoista ommellussa röyhelömekossa, puretusta langasta virkattu nuttu päällä, jalassa uudet kengät. Ei puutu Marjatalta tavaraa, Mar on varustanut kapsäkkiin vaatetta, peitettä, kenkää. Ei puutu Marjatalta kuin koti.

Kun piha on siistiksi haravoitu, Mar hakee liiteristä petrolikannun, menee kiivain askelin saunalle, valelee hirret. Juoksee tuvalle, valelee tuvan.

Mar sytyttää tuvan, sitten saunan. Vi- hollinen ei niitä enää sotke.

**LOIMAAN
HIHNA JA VARAOSA**
LAMMINKATU 38 LOIMAA PUH. 02-762 1339 FAX. 02-762 1360

Kanniston Kotieläintila
perhelomat, leirikoulut, maatilaretket
Mirja ja Tauno Suominen
Kannistontie 172, 32440 Alastaro, Puh. 02-764 1162
www.kannistontila.fi

ONNENKIOSKI
Turuntie 13, 32200 LOIMAA

**ONNITTELUK
JUHLIVALLE LEHDELLE
LUONTAISTUOTE MINTTU**

BELLO MONDO
naisten ja miesten vaateliike
Vesikoskenkatu 7, 32200 Loimaa, p. 044-0306 004
Avoimena: Ma-pe 9.30-17.30, la 9.00-14.00

Luontaihoitola Heljä Anneli
Pietilänkatu 15, 32200 Loimaa
p. 050-5317615

Juhlalehdistä

10 vuotta

Lehden 10-vuotisjuhlia ei suuremmalti vietetty. Enemmän 10-vuotislehdessä tuli näkyviin Kyrön Seudun Karjalaisten juhlut.

Päätoimittajana toimi Juho Toiviainen. Lehden painos- tai tilaajamäärästä ei ole tietoa. 1949 marraskuusta 1950 kesäkuuhun lehti ilmestyi joka toinen viikko ja sen jälkeen viikoittain.

Ensimmäisen vuosikymmenen lehtien sisältö painottui jälleenasutukseen liittyvään tietouteen. Opastettiin erilaisten avustusten hakemisessa, levitettiin viljely- ja karjanhoitotietoutta. Paljon oli esillä myös aivan yleisiä asioita, jotka eivät sisällöllisesti liittyneet millään lailla kurkijokelaisuuteen ja karjalaisuuteen. Jokunen sotamuistokin oli joukossa.

Mainoksia oli paljon, jopa neljäsosia pääosin 4-sivuisen lehden sisällöstä.

10-vuotiskirjoituksessaan Juho Toiviainen toteaa, että mennyt vuosikymmen on ollut kurkijokelaisille muutosten vuosikymmen. Lapset ovat aikuistuneet ja "valtavasti suuntaus karjalaisten, mutta erikoisesti kurkijokelaisten kohdalla on ollut siirtyminen joko henkisen tai teollisen elämän työsaralle". Hän katsoo myös tulevaisuuteen ja linjaa lehden sisällöstä seuraavalle vuosikymmenelle, "Se entinen - niin mieluisista kun monen mielestä sen kuvaaminen onkin voidaan huolella jättää vähemmälle, ei suinkaan kokonaan lopeteta, sillä kaikki entinenkin muodostaa perustuksen nykyisyydelle. Uuden työkentän, jos näin voisi nimittää, muodostaisi sen elämänpäiriin ja niiden tapahtumien kuvaaminen ja kertominen, jossa nuori kurkijokelainen sukupolvi parhaillaan työskentelee". Hän vetoaa myös nuoriin, esim ylioppilaisiin, jotta näistä löytyisi uusia "kynänkäyttäjiä".

20 vuotta

Lokakuun lopussa vietettiin 20-vuotisjuhlia näyttävästi Juhlalounaan ja -kokouksen merkeissä.

Juhlalehti ilmestyi 14.11. 8-sivuisena. Etusivulla näyttävästi 20-vuotisilmoitus ja kiitos lukijoille, ilmoittajille ja ystäville menneistä vuosikymmenistä.

Päätoimittajana toimi Uno Varjus, lehti ilmestyi kerran viikossa, pääosin 4-sivuisena, levikiksi Uno Varjus mainitsi "menetetyn kuntien mahdollisen ylärajan 1800-2000 kpl:n paikkeilla".

Juhlakokouksessa keskusteltiin lehden ilmestymispäivän muuttamisesta, koska postin kulusta johtuen kaikki eivät saaneet perjantaina ilmestyvää lehteä lauantaina. Runsaiden ilmoitusten vuoksi ilmestymispäivä pysyi samana, viikonloppuilmoitukset olivat lehden taloudelle merkittäviä.

Lehden asiamieheksi siirtynyt Juho Toiviainen vastasi juhralounaasta, jota kehuttiin ministeritasoiseksi. Liemiruuan keskivaiheilla Kurki-Säätien hallituksen puheenjohtaja Pekka Kiiski kilisytti maitolasia onnittelevuuden merkiksi. Hän mainitsi, "tämä lehti on muuttanut vuosien kuluessa vain yhä ehommaksi ja ehommaksi. Miten suuri ja hyvä se mahtaneekaan olla viiden vuoden kuluttua, kun vietämme 25-vuotisjuhlia. Toivon mukaan vietämme sitä merkkipäivää jo kotona Kurkijoella".

Juhlalla entiset päätoimittajat muistelivat lehden alkuvaiheita. Ensimmäinen päätoimittaja Toivo Taitonen alkuhankaluuksien tienraivaajana lopetti puheensa sanoihin: "Arvatkaas uudempi kerra, teiks mie yhtä ilmasta työtä tää lehteä sillo..." ja puheensa loppuksi naurahti tietäväisesti.

Juho Toiviainen naureskeli kirjoitusmuistojaan: "Vaik mie inhuunki runolointa enite maalimas, ni syntyi niitä olosuhteih paksos vaik milviisiä miu päästäi sillo toimitusaijana, ko kirjutuksi ei olt ni ei olt, vaik mie maksoinki tekijäpalkkijuo jokkaisal, ni ihte pit täyttää lehe sivut, osas sit tai ei..."

Faine Salmela, joka toimi kokouksen sihteerinä, kuvaili juhlan tunnelmaa

kirjoituksessaan: "Koko kokouksen sävy oli leikillisen hyväntuulinen, kuten aina, kun me kotpuolukselaista saama olla yhdessä."

30 vuotta

30-vuotisjuhlaa vietettiin Loimaan Seurahuoneella 80 henkilön voimin. Juhlalehti ilmestyi 4-sivuisena, päätoimittajana Uno Varjus. Lehden levikki oli lähes 2000 kpl. Lehden etusivulla loisti punainen lisäväri.

Lehden sisältö koostuu menneiden aikojen muisteluista ja nykypäivän elämästä, kuten juhlassa osuvasti todetaan. Uno Varjus kehottaa kirjoittajia surullisen muistopäivän - talvisodan alkamispäivän - lähestyessä, kirjoittamaan siihen liittyvistä muistoista, "Niillä on nyt jo yhdestoista hetki. Älkäämme me viekö niitä muista mennessämme hautaan. Nuoret eivät tiedä mitään niistä ajoista, jollemme me kerro heille."

Tulevaisuuteen hän katsoo huolestuneena: "Emme tiedä, mitä ne (tulevat vuosikymmenet) tuovat tulellaan. Jos ajattelemme tulevia vuosia lehtemme kannalta, niin saattaa tulla eteen suuria vaikeuksia ja voimme joutua tilanteeseen, että on tehtävä hyvinkin radikaalisia leikkauksia.... luultavasti jo ensi vuonna joudumme korottamaan lehden tilaushintaa, joka onkin tällä hetkellä maamme halvimpia - jos ei peräti halvinta, kerran viikossa ilmestyvä seitsemän palstainen lehti." Lopuksi hän kuitenkin toteaa, että nyt me iloitsemme siitä, että Kurkijokelainen on jaksanut elää 30 vuotta.

40 vuotta

Juhlalla vietettiin Loimaan Hirvihovissa ja lisäksi juhlatilaisuus pidettiin Loimaan Kirjapainon tiloissa lehtiavustajakurssi, johon osallistui 30 innokasta avustajaa.

Päätoimittajana toimi Teuvo Ahokas ja lehden virallinen levikki oli levikintarkastustodistuksen mukaan 2343 lehteä.

Lehtiavustajakurssin päivällispuheessa pankinjohtaja Kari Rahiala, Teinilehden päätoimittajanakin aikoinaan toiminut, evästi avustajia: "Karjalaisuus ei voi olla yhtä ja samaa, se muuttuu ja se täytyy hyväksyä, kunhan se ei saa aiheuttaa nyrin lähtöä."

Hirvihovin juhlassa juhlapuheen piti pääjohtaja Pekka Vennamo. Hän korosti sitä, että tiedon tulvan lisääntyessä on suoritettava valintaa. "Me kansainvälisyytemme ja paikallistumme samanaikaisesti. Seuraamme enenevässä määrin maailmantapahtumia, mut-

Zycki-Säätien 20-vuotisjuhlien kokouksessa. Vasemmalta oikealle: Eero Viikari, Pekka Kiiski, Uno Varjus, Vilho Pöllänen, Eino Kuitto ja Pekka Vennamo.

Luettua

ta toisaalta mielenkiinto omaa lähiympäristöämme kohtaan myös lisääntyy.... Karjalaisten ja karjalaisen vanhempien lasten juuret ovat Karjalassa. Siksi on välttämätöntä, että sekä Karjalasta lähtemään joutuneet ja me myöhemmät sukupolvet tiedämme, minkälainen oli se Karjala, josta olemme alkumme saaneet.”

”Kurkijokelainen-lehti on ainoa maassamme säännöllisesti koko sodanjälkeisen ajan ilmestynyt karjalainen pitäjälehti.... Se on pitänyt yhteyttä kurkijokelaisten kesken ja suorittanut korvaamattoman kulttuuritehtävän. Lisäksi se on toiminut myös tehokkaana ja luettuna paikallislehtenä täällä Loimaan seudulla....Juuret eivät ole päässeet unohtumaan ainakaan kurkijokelaisten kohdalla”: Pekka Vennamo toteaa.

50 vuotta

Juhlalehden päätoimittajana oli Maire Sihvonen, joka pääkirjoituksessaan pohtii: ”Kurkijokelainen täyttää 50 vuotta, selviääkö se 60- tai satavuotiaaksi? En tiedä. Mutta toivon, että lehtiä tehdään vielä ilolla, avarakatseisesti.”

Edellinen vuosikymmen oli ollut lehdelle muutoksen aikaa. Sähköinen viestintä oli kehittynyt, Hiitola oli tullut näkyvästi lehden palstoille ja juhlalehti oli ensimmäinen 4-väri-lehti. Lehden painosmäärä oli 2500 kpl.

Lokakuun viimeisenä päivänä pidettiin juhlasaatanotto Heimolinnassa. Juhllassa juhlapuheen piti ”tuoreista ja kriittisistä näkökulmistaan tunnettu valt. tri. Ilmari Susiluoto”, näin hänet oli lehdessä esitelty.

Arvi Heinonen toteaa kirjoituksessaan Viisi vuosikymmentä Kurkijokelaista ”Me kurkijokelaiset saamme olla ansaitusti ylpeitä omasta, ainutlaatuisesta karjalaisesta pitäjälehddestämme, jonka noin 2500 numeron on tallennettu uskomaton määrä kurkijokelaista kulttuuria, perinnettä, maisemakuvaus, ihmiskohtaloita jne. Uskallan väittää, ettei mistään luovutetun Karjalan pitäjältä ole saatu tallennettua näin paljoa vanhaa perinnettä, evakko- ja asutusvuosien vaiheita eikä kotiseutumatkailua kuvaavia kertomuksia.”

Eino Vepsä tutkailee tulevaisuutta ja kirjoittaa, että Kurkijokelainen kiinnostaa myös saviseudulla syntyneitä, onpa heitä jonkin verran tilaajakunnassakin.

Juhlalehdessä oltiin myös huolissaan ”Rapistuuko Kurkijoen alttaritaulu? Tänä päivänä saamme ilolla todeta – ei rapistu ja alttaritaulu on sijoitettu arvoiselleen paikalle restauroituna.

60 vuotta

Kurkijokelainen ilmestyy perjantaisin joka toinen viikko 24 numeroa vuodessa 8-12-sivuisena. Jokaisessa lehdessä on 4 nelivärisivua.

On juhla aika! Kiitoksen aika!

On ilo viettää yhteistä juhlaa. Lehdellä on pitkä historia takanaan. Sen historian ovat luoneet se lukuisa joukko, joka on toimittanut lehteä,

- päätoimittajat
 - toimittajat ja avustajat
 - lukijat ja tilaajat
 - ilmoittajat
 - tukijat ja ystävät
- Suuri kiitos heille kaikille, jotka ovat poistuneet joukostamme ja teille kaikille, jotka tänä päivänä teette lehden ilmestymisen mahdolliseksi!

Seuraava vuosikymmen

Tulevaisuus on aina kysymysmerkki. Kukapa olisi tiennyt pari vuotta sitten nousukauden huumassa, että tämä päivänä elämme tällaisessa tilanteessa. Näin on lehdenkin kohdalla!

Mutta tulevaisuuden teemme me! Millaisen tulevaisuuden haluamme luoda?

En näe mahdollistana, että lehti viettäisi 100-vuotissyntymäpäiviään. Millaisessa muodossa, se on kysymysmerkki. Tuskin sitä silloin haetaan päiväpostin mukana postilaatikosta, vaan se tulee sähköisiä tiedonsiirtokanavia myöten luoksemme.

Elämme uuden luomisen kynnyksellä, on tärkeää luoda perinteisen lehtemme rinnalle uusia kanavia, jotka tavoittavat uusia sukupolvia uusien sukupolvien keinoin.

Perinteet elävät, karjalaisuus elää, kurkijokelaisuus on voimissaan! Tapa millä siitä kerromme voi vuosien myötä muuttua.

Helena Sulavuori

Kurkijokelaisen lukijat alueittain

Oheiseen taulukkoon on sijoitettu Kurkijokelaisen lukijat lokakuun 2009 tilanteen mukaan. Eniten tilaajia löytyy Loimaan seudulta 342, jos siihen liitetään vielä läheinen Pöytyän seutu, niin tilaajamäärä nousee 90:llä henkilöllä.

Yli 100 tilaajamäärän pääsevät myös Helsingin, Turun, Porin ja Tampereen seudut. Ulkomailta löytyy 9 tilaajaa, kaukaisin lehti matkaa Australiaan. Ahvenanmaaltakin löytyy lehtemme tilaaja.

Pohjoisin tilaaja löytyy Ivalosta ja kuten tilastosta näkyy, koko Suomi on edustettuna tilaajakannassamme.

Helsinki	141	Koski tl, Humppilan,	
Vantaan seutu	43	Ypäjän seutu	29
Espoon seutu	69	Loimaan seutu ...	342
Vihdin seutu	8	Oripään,	
Keravan,		Vampulan seutu ...	63
Järvenpään seutu	30	Tampereen seutu ...	102
Hyvinkään seutu	13	Jyväskylän seutu ...	56
Porvoon seutu	14	Kouvola seutu	28
Loviisan seutu	3	Kotkan seutu	8
Lohjan seutu	15	Mikkelin seutu	11
Riihimäen seutu	14	Lappeenrannan seutu	27
Hämeenlinnan seutu	17	Imatran seutu	18
Lahden seutu	45	Savonlinnan seutu ...	30
Turun seutu	185	Seinäjoen seutu	32
Pöytyän seutu	90	Vaasan seutu	14
Ahvenanmaa	1	Ahvenan seutu	20
Uudenkaupungin		Joensuun seutu	8
seutu	14	Oulun seutu	20
Salon seutu	20	Kemin,	
Rauman seutu	30	Rovaniemen seutu	12
Porin seutu	101	Muu Lappi	3
Forssan seutu	16	Ulkomat	9

Kurkijokelainen pähkinäkuoressa

29.9.1946 Kurki-Säätiön hallitus päätti, Pekka Kyytisen ehdotuksesta, lehden perustamisesta Marraskuu 1949, ensimmäinen Kurkijokelainen ilmestyy, lehti ilmestyy aluksi joka toinen viikko

1.7.1950 Lehti alkaa ilmestyä joka viikko
1960-luku Painosmäärä 1800-2000 kpl, lehti pääosin 4-sivuinen.

1979 Painosmäärä 2000 kpl.

1993 Levikki huipussaan alkaneen kotiseutumatkailun myötä, painosmäärä 2850 Suomen Paras Paikallislehti

1994 Hiitolalaiset tulevat mukaan lehden tekijöiksi ja tilaajiksi

1999 painosmäärä 2200, Kurkijokelainen on ainoa viikoittain ilmestyyvä pitäjälehti

2002 tilaushinnaksi 35 €
2003 painosmäärä 2000, tilaajien lukumäärä tippuu alle 2000.

2004 Toimitus muutti Loimaan Kirjapainon tiloista Vesikoskenkadulle Loimaan keskusta.

2005 Toimitus muutti Vesikoskenkadulta Kurkijoki-Säätiön omistamaan liikehuoneistoon Koulukuja 7, missä toimii edelleen

2005 Lehti muuttui joka toinen viikko ilmestyväksi, sivumäärä 8-12.

2009 Painosmäärä 1800 kpl, 24 numeroa vuodessa, pääosin 12-sivuisia.

Kurkijokelaisen toimittajat

Päätoimittaja	Toivo Taitonen	1949-1951
Päätoimittaja	Juho Toivainen	1951-1962
Päätoimittaja	Teuvo Ahokas	1962-1963
Vastaava toimittaja	Kirsti Haavisto	1963-1964
Päätoimittaja	Uuno Varjus	1964-1988
Päätoimittaja	Teuvo Ahokas	1989-1995
	(s.loma 1994-1995)	
vt. päätoimittaja	Arvi Heinonen	1994-1995
Päätoimittaja	Raija Hjelm	1995-1999
Päätoimittaja	Marjatta Sihvonen	1999-2000
Päätoimittaja	Eino Vepsä	2000-2001
Toimittaja	Taina Lehto	2000-2001
Päätoimittaja	Eino Vepsä	2001-2003
Päätoimittaja	Maire Soiluva	2003-2004
Päätoimittaja	Raija Hjelm	2004-
	(s.loma 11.2008-)	
vt. päätoimittaja	Jaakko Taitonen	2008-2009
Toimitussihteeri	Helena Sulavuori	2009-

Viisi vuosikymmentä Kurkijokelaista

Päätoimittaja vuosien varrella vas. Teuvo Ahokas, Arvi Heinonen, Raija Hjelm, Marjatta Sihvonen ja Juho Toivainen.

Leena Räsäsen

ompelukoneen tarina

Tämä Husqvarna-merkin ompelukone ostettiin Kurkijoella sijainneeseen kotiimme 1920-luvun lopulla. Me lapset kutsuimme sitä husOvarnaksi, sillä koneen valurautaisessa jalustassa näkyvä koneen merkki oli mielestämme luettava juuri näin. Aikaisempi ompelukoneemme, joka oli merkiltään Singer, siirrettiin täysinpalvelleena eteisen pöydäksi. Se sai verhoakseen pienen pöytäliinan ja myöhemmin, 1930-luvulla, Viipurin läänin puhelinluettelon sekä viereensä seinälle puhelinlinkoneen, johon soitettiin pyytämällä keskusta yhdistämään numeroon 42, Veli

Räsänen.

Uusi Husqvarna oli taloudessamme hyvin tärkeä, olihan perheemme kahdeksanhenkinen. Äitimme Leena ompeli runsaasti liinavaatteita ja meille pienimmille lapsille pöksyjä, paitoja ja mekkoja. Muistan elävästi ompelukoneen leppoisan raksutuksen, kun isän ollessa iltaisin käymässä vaikkapa suojeluskunnan kokouksessa äiti käytti ompelukonetta lastenhuoneen kattolampun alla. Koneen ääni oli rauhoittava ja sen kuullessa tuntui turvallisen nukahtaa omaan sänkyyn.

Koneen varustelaatikos-

sa oli pieni öljyastia, josta konetta tarvittaessa öljyttiin: koneessa oleva luukku avattiin ja muutama pisara öljyä tipautettiin rattaisiin. Päivisin kone oli lastenhuoneen ikkunan edessä. Välillä pikkuveljeni Topi ja minä innostuimme polkemaan konetta, koska meistä oli mukava katsoa vauhtipyörän pyörivän, mutta äiti ei pitänyt tästä, ja käski meidän lopettaa, jos sattui olemaan lähellä.

Kurkijoella oli kotiompeleija, Helena Hakulinen, jonka mies oli Kurkijoen Osuusmeijerin masinisti Hannes Hakulinen. Pyydetessä rouva Hakulinen tuli vaikka koko päiväksi ompelamaan meille mekkoja, puseroita ja hameita. Koska olin viidestä tyttärestä nuorin, perin tavallisesti vanhemmilta sisariltani heille pieniksi jääneitä mekkoja, useimmiten Sirkalta, joka oli toiseksi nuorin tytär.

Eräänä kesänä Helena Hakulinen ompeli meille jokaiselle itävaltalaiskuvioidesta kukikkaasta kretongista samanmalliset mutta eri kuvioiset mekot. Minun kesämekossani oli mustalla pohjalla runsaasti pieniä punaisia ruusuja. Äiti oli käynyt Viipurissa ostamassa kankaat mekkoja varten.

Sisareni Elsa oli päässyt Käkisalmen yhteiskoulusta ylioppilaaksi keväällä 1935 ja sisareni Laina 1937. Kummallekin Helena Hakulinen ompeli pitkän valkoisen ylioppilaspuvun lakkiaisiin; siihen aikaan tyttöjen ylioppilaspuvun tuli olla

Leena Räsänen (os. Huuskonen) polkee Husqvarnaa Kurkijoella 1930-luvulla.

pitkää mallia. Elsa vihittiin loppiaisenä 1938 Kurkijoen kirkossa Jaakko Väisälän kanssa, ja Elsan kaunis valkoinen morsiuspuku oli jälleen Helena Hakulisen meidän Husqvarnallamme ompelema.

Kun kaikkien oli maaliskuussa 1940 pakko lähteä Karjalankannakselta, alkoi Husqvarnallammekin pitkä evakkomatka Simon Pahnialaan, isämme kotitaloon. Siellä kone oli Kurkijoelta tuotujen huonekalujemme joukossa aina saman vuoden syyskuuhun saakka, jolloin isästämme tuli Kuopion karjalousopiston kasvitieteen ja kemian lehtori. Silloin perheemme muutti Kuopioon, ja ompelukone seurasi mukana.

Kun isämme oli kuollut Simossa kesällä 1953, äiti Kuopioon palattuaan muutti pienempään huoneistoon, jonne ompelukonekin tuli. Sen sijaan suurin osa huonekaluista vietiin jälleen Simoon, jonne ne paremmin mahtuivat.

Sisaremme Aino muutti useiden ulkomaanvuosien jälkeen Helsinkiin ja otti ompelukoneen asuntoonsa kun äitimme oli nukkunut pois vuonna 1960. Näin

Husqvarna tuli jälleen uuteen kaupunkiin ja jatkoi luotettavaa palvelustaan. Ainoa sairastuttua joulun 2006 tienoilla Elsan ja Lainan pojat kantoivat Husqvarnavanhuksen minun asuntooni Helsingin Munkkiniemeen 13.2.2007. Pitkästä aikaa pääsin taas ihastelemaan ruotsalaisten insinöörien taidonnäytettä ja palauttelin konetta katsellessani mieleeni lukuisia koneen ja samalla perheemme vaiheisiin liittyviä muistoja.

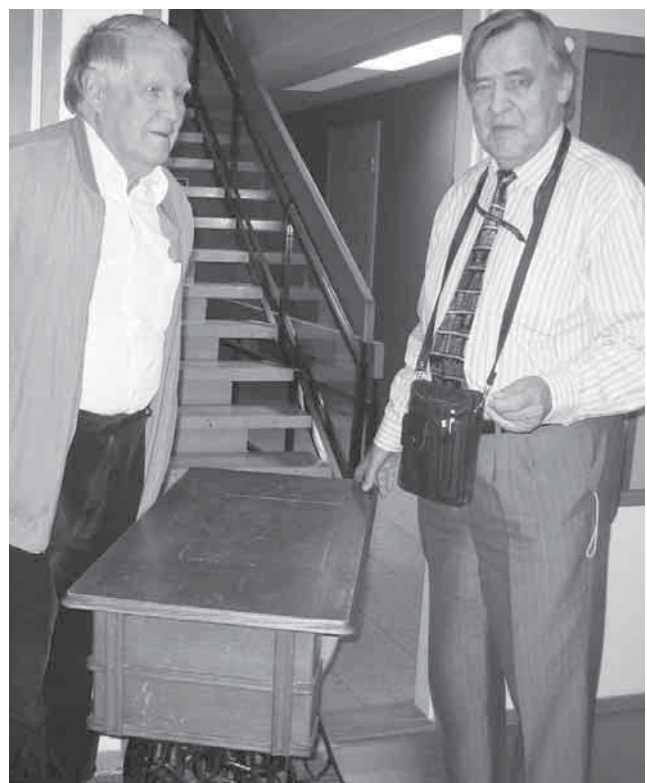
Vähitellen mielessäni alkoi kehittyä ajatus, että

paras sijaintipaikka tälle vanhalle ystävälle olisi varmaankin Kurkijokimuseossa Loimaalla. Kun muutkin perikuntaan kuuluvat olivat yhtyneet tähän ajatukseen, kävivät Kari Rahiala ja Sakari Karsila ystävällisesti noutamassa hyvin palvelleen Husqvarnamme kotoani elokuisena aamuna 2009. Koneen lahjoittajiksi pyysin museon tiedostoihin merkitsemään nimet Aino Räsänen-Lemaitre ja Ilmi Kärävä, os. Räsänen.

Ilmi Kärävä,
lokakuussa 2009

Tässä koneen valurautaisessa jalustassa oleva valmistajan nimi, jonka Räsäsen perheen lapset Kurkijoella lukivat: HUSOVARNA.

Kari Rahiala ja Sakari Karsila noutavat koneen Kurkijokimuseoon.

Tervehdys Hyvä Toimitus!

Lähetän tässä erään kirjeen. Pauli Teräntö, 83 v., on sen lähettänyt minulle, pikkuserkulleen.

Koska pienienkin asioiden kirjoittaminen lehtemme on mukavaa, niin tämänkin panin tulemaan.

Paulilta tietysti kysyin ensin luvan.

Jaakko Teräntö

Toimitus: Kiitoksia Jaakko Teräntö. Tällaisen postin saaminen on päivän helmi.

Kokkola 5.4.2009

Tervehdys pikkuserkkuni

Tuossa joku aika sitten huomasin tätini kuvien joukos-

sa isäsi siskot Marian ja Martan yhdessä. Kuvassa ei ollut tekijän nimeä. Tuumin isäni jäljentäneen sen alkuperäisestä. Pekka-isäni sellaistaikin teki pimiössään. Harrastihan hän kuvaamista ja omisti myös tarpeelliset

välineet.

Olkoon kuva sinulle muisto tädistäni Katrasta, jonka selän takana lapsena olet saanut turvapaikan nukkumatilan vähyyden johdosta. Valmista siitä jäljennöksiä veljillesi jos huolivat.

Kun katson ulos, huomaan että kesä keikkuen tulevi ja pääsiäinen on lähellä.

Viimeiseen iltahuutoon lähtee veteraaniveljiä "harvasepäivä". Perjantaina oli seppeleenlaskukaverin vuoro. Olin hänen hautajaisissa. Tapahtui tapaturma kotinsa rappusilla. Toinen veli kaatui tikapuitten kanssa vesirännejä puhdistessaan. Kolmas oli hanuria soitellut

edellisenä päivänä. Seuraavana kuolo korjasi. Kun ikä alkaa lähennellä 85 vuotta, on sotaveteraaneilla Kuolo Kalman Ukko jokapäiväinen kaveri.

On elämässä mukavaakin tapahtumassa. Marko-poikani vaimo synnytti kolmannen poikalapsensa. Niinpä Teräntöjä syntyy harva se päivä lisää. Ollisipa vain perillisille tarjota sellaisia Mälkiänlammen rekirinteitä, kuin ennen vanhaan. Muistan kovat hanget lammelle laskuun. Isä oli joskus mukana leikimässä. Kotipihalta kun lähdettiin, reki pysähtyi vasta lammen jäällä.

Tässä vähän tarinoin

vanhan miehen muisteloita. Lapsuuden ajoista kerkesi jäädä hauskojakin muistoja. Olinhan talvisodan syttyessä jo 13-vuotias.

Jos siellä suvumme koontumisessa Vampulan evakkotalossa tulee tosi, olen ajatellut lahjoittaa käyntimme muistoksi patseen "Ylitse Tuonen virran".

Oli mukava lukea Irjan lähettämiä Mummon arkun tarinoita kirjoituksia. Niissä oli tuttuja kuviakin, ehkä isäni ottamia.

Sydämelliset terveiset ja Rauhallista Pääsiäistä.

Pauli Teräntö

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen ja karjalaisen hengen vaali ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

N:o 1.

Marraskuu.

1949.

Tarkoituksenamme on tämän lehden kehittämisen kautta kaikkia Kurkijokelaisia yhdistävän siteen löytäminen ja luominen.

Toimitusneuvosto:

Pekka Kiiski.

Heikki Kiiski (Savoja), Heikki Kiiski (Haavikko), Kaapro Huittinen, Juho Tukia, Jaakko Hämäläinen, Pekka Kyytinen.

Lukijalle!

Sinä monet kovat kokenut kohtalotoverini, monet ras-
kaat, pitkät tiet taivalianut evakkopoloinen, saat nyt kätees-
ystävällisen kädenojennuksen ja kuultavaksesi sekä luet-
tavaksesi muuttaman ystävällisen sanan. Saat nyt näkyviisi
yhtäkkiä ilmestyneen koepallon, joka ystävällisten käsien
lähettämänä kauniisti nousee ylös näkyville ja tuulessa
heilauttelee levottomasti puoleen ja toiseen, sekä auringon
kultaisten säteitten siihen sattuessa kimmeltää ja kiiltää kuin
ei sillä minkäänlaisia huolia ja murheita olisi olemassa-
kaan. Ja mitä huolia sillä olisi, kunhan vain eivät
maailman leppeät tuulet liian myrskyisiksi muuttuisi, eivät-
kä auringon ihastuttavat säteet liian pistäviksi muodostuisi.
Koepallomme kohtalo näet näistä molemmista, seka lisäksi
vielä monista muistakin seikoista riippuvainen on; voihan
olla, että nuo kädet, jotka pallomme liikkeelle lennättivät,
eivät täyttäneet palloamme tarpeeksi taloudellisella tuella,
vaan sen on pakko ensimmäisen epäonnistuneen lentoyri-
tyksensä jälkeen vajota alas, ja hävitä ijäksi unohduksen
yöhön. Mutta toivokaamme hartaasti, ettei näin kävisi,
toivokaamme, että se tarkoitus, jota varten se on suunnitel-
tu, olisi riittävän ylevä ja tärkeä riittääkseen nostamaan
sen riittävän tehokkaana ja elinvoimaisena.

Tämä lehti, jonka nyt luettavaksesi olet saanut, on tar-
koitettu säilyttämään vanhoja meille niin rakkaita muistoja,
pitämään ehjinä niin monia katkeamaisillaan olevia siteitä
ja mahdollisuuksiensa mukaan auttamaan meidän nykyi-
sissä ongelmisissamme. Tämän vuoden alussa lopetti van-
ha Kurkijoen kunta toimintansa, ja nyt olemme tulleet siihen,
että vanha kunnioitettu Kurkijoen seurakuntakin lak-
kaa olemasta. Näin katkotaan vanhoja, vankkumattomi-
na pitämiämme siteitä, puretaan pienessä ajassa se, mitä
vuosisatojen aikana sukupolvet ovat rakentaneet. Mutta
me Kurkijoen pitäjäläiset ja Kurkijoen seurakuntalaiset
olemme vielä olemassa, ja toivokaamme, ettemme muuttui-
sikaan muiksi, ainakaan vielä pitkään, pitkään aikoihin. Sen
helposti kuitenkin teemme, jos emme vain rakenna jotain
yhteistä sidettä, joka kestäisi vahvemman vedon ja
virtauksen, sidettä, jonka arvon me kurkijokelaiset
vain täysin ymmärrämme. Tämä side rakentakaamme yh-
teisin ponnistuksin, ja sitä vaalikaamme yhteisin huolen-
pidoin.

Täksi siteeksi olemme suunnitelleet tämän pienen leh-
temme. Tämän lehden palstoilla on jokaisen mahdolli-
suus muistella menneitä; tässä on tilaisuus nähdä entis-
ten paikkojen rakkaita näkymiä, on myös tilaisuus nähdä
ja lukea, miten uudet naapuriamme suunnitelmat ovat onnis-
tuneet, ja uudet valkohoitoiset tuvat kohonneet ja uudet
peltoaukeamat syntyneet. Samalla saamme jokaisessa nu-
merossa joitakin uutisia, neuvoja ja ohjeita uusien ko-
tiemme kunnostamisesta sekä edelleen parantamisesta, ke-
hittämisestä ja hoidosta.

Mutta kuten jo tuli mainituksi, on lehtemme jatkuva il-
mestyminen kokonaan riippuvainen siitä kannatuksesta,
jonka se osakseen saa; se joko tulee ilmestymään säännöllisenä
taikka jää vain näiksi muutamiksi kimmeltäviksi
koepalloiksi, jotka hetken lennettyään painuvat ja häviä-
vät pois.

Kurkijokelaisille.

Meitä kurkijokelaisia on nykyisin yli kahdessa sadassa kunnassa, ympäri valtakunnan. Suurin osa luonnollisesti täällä Loimaan ympäristössä yhdeksässä kunnassa, mutta lähes kolmannes muualla. Kun seurakuntammekin nyt vuoden vaihteessa, samoin kuin kaikki karjalaiset seurakunnat lakkautetaan ja me itse kukin joudumme tammikuun ensimmäisenä päivänä 1950 heräämään jonakin muuna kuin kurkijokelaisena, niin tämä kylmä tosiasia sai aikaan sen, että Kurkijokelaisen näytenumero nyt ilmestyy. Noin kolme vuotta sitten jo neuvoteltiin asiasta ja usein sen jälkeen, mutta aina tähän asti on näytännyt siltä ettei se ole vielä ajankohtainen. Mutta nyt, kaikkien virallisten yhteyksien katketessa päädyimme siihen tulokseen, että aika on tullut kokeilla hanketta käytännössä. Tämä lehti, Kurkijokelainen, pyrkii olemaan vain yhdyssiteenämme. Se ei ole mikään poliittinen lehti, eikä sitä ole tarkoitettu jonkun erikoisohjelman toteuttajaksi, vaan ja ainoastaan palvelemaan meidän kaikkien kurkijokelaisten keskeistä yhteyttä. Lehden sisältö ja toimitustapa jäävät sen kehityksen ja ohjauksen varaan minkä lukijat sille antavat. Jopa toivotaan, että lehden tilaajat ja lukijat sen suureksi osaksi toimittaisivatkin. Toisin sanoen niin, että jokainen lukija lähettäisi lehdelle kirjoituksia ja tietoja omistaan ja meidän yhteisistä asioistamme ja siten avustaisi sitä ja varmistaisi sen kurkijokelaishenkeä. On tarpeetonta tässä yhteydessä edes yrittää luetella niitä asioita, joiden edistämiseksi tarvittaisiin tällaista evakoiden erikoista pitäjälehteä. Niitä on paljon ja jokainen meistä tuntee ne. Nyt on vain kysymys siitä kykenemmekö hoitamaan asian käytännössä niin, että lehdestä tulee sellainen, että jokainen sen kurkijokelainen lukija pitää sitä omana ja todistaa sen tarpeellisuuden tilaamalla Kurkijokelaisen ensi vuodeksi.

Tämä ensimmäinen numero julkaistaan yksityisten asiaa harrastavien kustannuksella, mutta jos lehdestä tu-

lee taloudellisesti kannattava siirtyy se Kurki-Säätiön kustannettavaksi.

Kuten toisaalta ilmoituksesta näkyy Kurkijokelainen ilmestyy aluksi vain kerran kuukaudessa, mutta tarkoitus on päästä siihen, että se voitaisiin julkais-
ta kahdesti kuukaudessa. Tämä kaikki kumminkin riippuu siitä ja vain siitä onko se lehden lukijoiden mielestä tarpeellista ja tuleeko sille tarpeeksi tilaajia

Hyvät kotipitäjäläiset. Kurkijoen virallinen olemassaolo päättyy ensi joulukuun viimeisen päivän iltana klo 24. Uuden vuoden aamuna se on vain historiassa ja meidän sydämissämme. Kumpaisessakin merkittävänä ja varmasti säilyvänä. Mutta miten käy sen siirtäminen meidän jälkeemme tuleville, siitä on nyt kysymys.

Aika jota elämme on ankara ja kova. Tulevaisuutemme täällä ajallisessa elämässä on monien hämrien peitossa. Mutta yksi on varmaa, yhteishengen säilyttäminen ja yhteistoiminta kotiseudun muistojen avulla on käyttökelpoinen voima kaikissa olosuhteissa. Se ei eroita ja eristä meitä — eikä saa sitä tehdä — nykyisestä ympäristöstämme mutta se auttaa meitä suorittamaan oman osuutemme kaikessa kansalaistoiminnassa entisestään paremmin ja se on tämän lehden julkaisemisen pää-
tarkoitus.

Pekka Kiiski.

Siirtoväen vaalivalmistelut.

Vaalit ovat taas ovella ja vaikkapa nämä vaalit suoritetaan jo suurinpiirtein säännöllisissä olosuhteissa, toisin sanoen siirtoväki äänestää samoissa vaalipiireissä paikallisen äänestäjäväen kanssa ja poikkeuslaki ei näitä vaaleja koske, on siirtoväen äänestäminen nytkin vielä suuresti erikoista ja mutkallisempaa kuin muitten. Ovathan vaaliluettelot laaditut v. 1947 henkikirjojen mukaan ja näin ollen on suurin osa esim. Kurkijokelaisista vielä Pohjanmaan vaaliluetteloihin merkittynä. Näin ollen on Kurkijokelaisten varauduttava siihen, että vaaliohjeet on hankittava ja samanlaisessa jos ei vieläkin suuremmassa määrässä, kuin viime vaaleissa. Nykyisen mielipiteen huomioon ottaen, tuntuu siltä, että mielenkiinto näitä vaaleja kohtaan tahtoo jäädä, kuten aikaisemmissakin presidentinvaaleissa, laimeammaksi. Tämä mielipide on syytä nyt jo ennakkolta muuttaa ja ruveta varautumaan vaali-
touhuun kaikella perusteellisuudella mitä suinkin voidaan ajatella. Onhan niin, että jos siirtoväki lyö nämä vaalit laimin ja ajattelee, ettei se pahenna meidän asemaamme yhtään, niin se loppujen lopuksi heikentää asemaamme seuraavien vaalien aikana ja jo niitten valmisteluvaiheessa aivan perusteellisesti.

Ottakaamme nämä ajatukset jo nyt vakavasti mielimme ja ruvetkaamme hankkimaan vaaliohjeita ja muullakin mahdollisella tavalla valmistautumaan vaaliotteluun.

Hyvät Kurkijokelaiset.

Suurella mielenkiinnolla ja myötämielisyydellä olen seurannut kohtaloitanne näinä vaiherikkaina ja niin raskaina vuosina. Ja suureksi ilokseni olen huomannut ettei karjalainen luonteenne ole pettänyt. Mieli on pysynyt pirteänä, iloinen elämän katsomus ei sortunut kovinakaan päivinä ja luottamus parempaan aikaan ei koskaan lamaantunut.

*Todistuksena tästä on myös tämä yritys oman vaatimattoman äänenkannattajan kautta ikään-
kuin yhdistää nyt hajaantunut Kurkijoen seurakunta. Toivotan tälle nyt alkutaipaleelle lähtevälle lapsukaiselle onnea ja pitkää ikää ja lähetän kaikille Kurkijokelaisille parhaat terveiseni.*

Elisabeth Arokallio.

Loimaan Seudun Osuuskassa

Loimaan kauppala.
Avoinna 9—14.

TALLETUKSET 100 milj. markkaa.

Maksamme talletuksista korkeimman sallitun koron.
Välitetty siirtoväelle asuttamislainoja 100 milj. markkaa.
Kassaan yhdistetty Aronmäen, Elisenvaaran ja Kurkijoen
Osuuskassat.

Maataloustuottajat Karjanomistajat

kääntykää luottamuksella puoleemme. Liittykää jäseneksi!
LOUNAIS-SUOMEN OSUUSTEURASTAMO r.l.

Oikei tulj suu hyvämakujseks ko sai haastaaksei siu kansais.

(Karjalainen sananparsi)

EI IHME että juttu luisti kahvipöydässä ja suu tuli hyvänmakuiseksi, sillä olihan emännän pannussa virkistävää

KAHVIKULTAA

KOKO KANSAN KORTTIKAHVIA
taitavasti pachedttua
ja hyvin pakattua menekkikahvia
Suurpauhtimomme tuote on myös

KATRIINAKAHVI

VERRATON COLOMBIA-VEROKAHVI

Kahvikultaa ja Katriinakahvia myyvät jäsenosuuskaupпамme.

Karjalaiset

Tutustukaa liikkeeseemme!

Karjalaisena liikkeenä tarjoamme auliisti palvelua myös Karjalaisille. Hankimme rakennustarvikkeita ja myymme varastostamme rakennusvaluja. Tiedustelkaa hintoja myöskin meiltä.

KOIVISTON KAUPPA, Osk. Leppänen. Loimaa, puh. 231.

Karjalan Valo Oy.

KESKUSOSUUSLIIKE HANKKIJA r.l.

jäsenosuuskuntineen palvelee maatalousväestöä ammattitarvikkeiden hankkijana ja tuotteiden välittäjänä.

Lehden tilaus y.m.

Lehemme tilaushinnaksi on suunniteltu mk 250:— vuosikerralta, joka vuosikerta sisältää vähintään 15 numeroa. Tarkoituksemme on kuitenkin, edellytettynä, että tarpeellinen määrä tilauksia ajoissa saapuu, kehittää lehemme säännöllisesti 2 kertaa kuussa ilmestyväksi.

Seuraavien henkilöiden puoleen voivat lehdestämme kiinnostuneet lehemme tilaus-, ilmoitus-, uutis- ja muissa kirjoitusasioissa sekä kyselyin kääntyä.

ALASTARO: Kaarlo Kuosa, Turku, Juvankoski.

LOIMAA KPLA: Kalle Aikää, Loimaa, Uusi Omakotialue.

LOIMAA MLK.: Tauno Sikiö, Loimaa Petäjoki; Erkki Häyhä, Loimaa Karhula; Albert Eklund, Loimaa, Kojonkulma.

MELLILÄ: H. Ristolainen, Mellilä; V. Torikka, Mellilä.

METSÄMAA: P. Sairanen.

POYTYÄ: P. Rahiala, Pöytyä; J. Rouhiainen, Haveri, Pihlava.

KARINAINEN: Heikki Tirri, Kyrö, Rakkio.

YLÄNE: Akseli Salminen, Oripää, Tourula.

Myöskin voi kaikkia y.o. asioita toimittaa osoitteella: Sanomalehti Kurkijokelainen Loimaa, Loimaan Kirjapaino.

Ainoana Kurkijokelaisena kauppana paikkakunnalla

suosittaudun ostavalle yleisölle.

RUOKA-, SEKATAVARA- ja
VAATETUSLIIKE

M. Koho

Loimaa, Vesikoski, puh. 420.

Karjalan Valo Osakeyhtiön

ylimääräinen yhtiökokous

pidetään Loimaan Seurahuoneella
12. 12. 1949 kello 12.

Kokouksessa käsitellään: Yhtiö-
järjestyksen muutosehdotus;

Osakepääoman korotusehdotus,
Loimaalla 14. 11. 1949.

Kaapro Huittinen

Hallintoneuvoston puheenj.

Kansanedustaja PEKKA KIISKI
puhuu

Syysjuhlassa

Heimolinnassa 11. 12. 1949 kello 13.
Myös muuta hyvää ohjelmaa on m.m.
toistenkin kansanedustajien puheita
y.m. — Autokuljetuksia järjestetään.

Järj. ML Loimaan paik os.

Loimaan Seudun Karjalaiset r.y:n

Pikkujoulua

vietetään Työväenopistolla
6. 12. 1949 klo 19.

Kurkijoen Osuusmeijerin OSAKKAILLE.

Lähetäkää kiireellisesti hallussanne
olevista meijerin osakkeista seuraavat
tiedot:

1) Osakkeen alkuperäisen omistajan
nimi.

2) Onko osakekirja säilynyt.

3) Osakkeen nykyisen omistajan ni-
mi ja osoite.

Osoitteella Juho Tukia, Seutula.

Kurkijoen Osuusmeijerin
Hallitus.

Kankaan kutojat

sacvat edullista kotityötä.

Tiedustelut

V O K K I O.Y.

Helsinki, Unioninkatu 15.

Loimaa 1949. — Loimaan Kirjapaino.

Koulutilan rakennuksia talvisessa maisemassa, taustalla luterilainen kirkko. Kuva Kurkijokimuseon kokoelma.

Kurkijoen kirkonkylän arkkitehtuurista

Vaikka Kurkijoen kirkonkylällä Lopotilla on historiansa myös Ruotsin 1600-luvun suurvalta-ajan lyhytaikaisena kaupunkina, sen rakennustaiteellisesti mielenkiintoisin vaihe nähtiin ajanjaksolla 1800-luvun lopusta 1900-luvun alkuun. Kirkonkylä sai uuden aseman Kurkijoen hallinnollisena ja kaupallisena keskuksena, ja sinne perustettiin maineikkaaksi muodostuva koulutila. Siksi siellä koettiin 1870–1890-luvuilla voimakas julkisen rakentamisen kausi.

Perinteisesti maaseudulla pappilat ja kartanot toimivat esikuvina niin asuin- ja rakennuskulttuurin kuin maanviljelyksenkin osalta. Niiden kautta kansanrakentamiseen omaksuttiin rakennustaiteellisia ja -tekniisiä uutuuksia, jotka ulkoisesti näkyivät esimerkiksi rakennusten koristelussa ja ikkunankehyksissä. Lopotissa ajanmukaisesta rakentamisesta antoivat 1870-luvulta alkaen mallia uudet, ammattimaisten suunnittelijoiden piirustuksia noudattavat rakennukset ja rakennustyypit. Kirkkojen ja koulutilan rakennusten suunnittelijat olivat pääosin Helsingissä tai Viipurissa toimineita arkkitehteja, joista muutamat kuuluivat ammattikunnan eturiviin. Myös komeimpien yksityisten rakennusten suunnittelusta saattoi vastata rakennusmestari tai arkkitehti.

Edellä mainitusta syistä Lopotista kehittyi koko silloisen Suomen ”keskiver-tokirkonkylä” verrattuna rakennuskannaltaan harvinaisen monimuotoinen ja

kiinnostava ympäristö, joka arkkitehtoniselta ilmeeltään edustaa leimallisesti 1800- ja 1900-lukujen vaihdetta.

Kreivikunnasta kunnaksi

Varhaisin tuntemani kuva Lopotista on venäläisen sotilastopografin Gavril Sergejevin akvarelli vuodelta 1811, vuotta ennen kuin Ruotsilta vastikään vallattu Suomi oli saava käänteentekevän aseman autonomisena

suuriruhtinaskuntana. Kun 1800-luvun alussa suomalaiset kirkonkylät käsittivät yleensä vain kirkon, pappilan ja muutaman talon, Sergejevin akvarellissa Lopotti muistuttaa pikemminkin pientä puukaupunkia. Pieni puukaupunki se oli ollutkin, Kurkijoki eli Kronoborg, joka oli perustettu Ruotsin suurvalta-aikana vuonna 1668 vanhalle kauppapaikalle. Perinnöksi lyhytaikaisesta kaupunkistatuksesta jäi suorakulmainen asema-

kaava: pääkatu ja puutalo-korttelit, joissa päärakennus on sijoitettu pitkittäin kadun varteen talousrakennuksien kiertäessä pihaa.

Suomalaisten kirkonkylien kasvukausi alkoi 1860- ja 1870-luvuilla. Se kytkeytyi maakaupan vapauttamiseen (1859), kansakoululaitoksen perustamiseen (1866) ja kunnallishallinnon järjestämiseen 1860-luvulla: kirkonkylästä tuli kuntien liike-, hallinto- ja uskonnollisia keskuksia. Lopotissa

kehityksen käynnistyminen edellytti vielä lahjoitusmaiden lunastamista venäläisiltä aatelisilta vuosina 1862 ja 1871. Kurkijoen hovi ja kirkonkylän alue jäivät valtion omistukseen, ja hovin rakennusryhmän paikalle perustettiin vuonna 1874 Kurkijoen maanviljelyso-pisto.

Kauppakadun kukoistus

Lopotin selkärankana oli raitti, jonka varrelle muodostui vähitellen 1930-lukuun mennessä lähes kilometrin pituinen pikkukaupunkimainen miljoonakirkkoineen. Kirkonkylän kasvaessa raitille tulivat lisäksi kylän puhelinkeskus sekä muita mahtavampia kansakoulu ja palokunnantalo. Kaupat ja puodit mahtuivat useimmiten yhteen tavallisen puutalon huoneeseen, jonka kadulta käsin tunnisti kaupaksi kyltistä, ehkä katujulkisivuun avatusta näyteikkunastakin, kuten Keski-Karjalan Osuusliikkeen ja Kurkijoen Osuuskaupan myymälöissä. Myös virkamiehet ja säätyläiset – apteekkari, kunnantarkkari, nimismies ja suntio – rakennuttivat tavallista näyttävämmät asuin- ja toimitalonsa Lopotin päärailille. Metsänrajaan Karjaportinkadun päähän rakennettiin 1930-luvulla Lopotin ortodoksinen kirkko.

1800-luvun lopulta alkaen kirkonkylissä näkyi myös poliittinen ja yhteiskunnallinen aktivoituminen. Lopotissa kauppakadun varteen asettuivat niin Maalaisliitto kuin suojeluskuntakin. Viimeksi mainittu hankki toimintaansa varten vuonna 1937 sillan tuntumassa olleen Rökköläisen liiketalon, joka juhlavine sisääntulokatoksineen ja pitsikuisteineen oli kylän komeimpia. Jatkosodan aikaan talossa

toimi myös lottien ravintola ja matkustajakoti Lot-tala. Sen sijaan Kurkijoen työväenyhdistyksen talo ja kotitalousneuvontaa antaneen Marttayhdistyksen talo Marttala mallipuutarhoineen pystytettiin kauppakadulta erkanevalle Karjaportinkadulle.

Lisäksi Lopotissa oli pieniä teollisuuslaitoksia, kuten nahkatehtaan erikoinen, kirkkomaisen mahtava puurakennus, kone- ja autokorjaamo. Kylän ulkopuolella Turkulaisenniemenellä aloitti vuonna 1896 toimintansa Kurkijoen Osuusmeijeri Oy, joka oli aikanaan maan edistyksellisimpiä ja pitäjän merkittävin teollisuuslaitos.

Lopotin tärkein maa-merkki oli kuitenkin luterilainen kirkko.

Kirkko keskellä kylää

Lopotin luterilaisen kirkon paikka oli 1600-luvulta alkaen sama karu rantakallio Hiitolaan, Elisenvaaraan ja Sortavalaan vievien kolmen tien risteyksessä. Siihen rakennettiin myös Lopotin viimeinen suomalaisaikainen kirkko, joka valmistui vuonna 1880. Sitä oli edeltänyt kaksikin puukirkkoa. Ensimmäinen oli rakennettu 1600-luvun puolimaissa, toinen valmistui 1768 vastarannalla sijainneen hovin omistajan, kreivi Vorontsovin rahoituksella. Se oli pohjakaavaltaan 24-kulmainen ns. kaksois-ristikirkko, itäsuomalaisten kirkonrakentajamestareiden kehittäämä kirkkotyyppi, jonka esikuvana oli luultavasti Haminan sittemmin tuhoutunut Elisabetin kirkko (1748). Kirkon vieressä oli kattolyhdyllä kruunattu kellotorni, joka edusti Itä-Suomessa 1700-luvulla suosittua, pohjakerroksel-

Jatkuu seur. siv.

Ortodoksinen kirkko. Kuva Pekka Teräntö.

Luterilainen kirkko. Kuva Kurkijoen museon kokoelma, kuvaaja Pekka Kyytinen.

Lopotin kansakoulu. Kuva Heikki Jaakko Matikainen v.1890.

Jatkoa ed. siv.

taan kahdeksankulmaista tyyppiä.

Kansanmestarien rakennustaidetta edustanut kaksosristikirkko tuhoutui palossa vuonna 1872, ja uuden kirkon suunnittelu uskottiin arkkitehti F. A. Sjöströmin tehtäväksi. Sjöström muokaili kirkon suunnitelmissa uusgotiikkaa ja muita vuosisadan lopun kertaustyyliä ja tulkitse tiiliarkkitehtuurin muotokieltä puurakentamiseen, sillä tiilestä rakentaminen olisi ollut kallista. Tuloksena oli satulakattoinen pitkäkirkko, jonka kuoron puoleisessa päässä oli lyhyet ja matalat poikkisakarit ja länsipäässä yli 50 metriä korkea kellotorni. Julkisivut jäseneltiin ja koristeltiin pystysuuntaisesti. Kiviarkkitehtuurin vaikutelmaa tavoiteltiin maalaamalla ulkoseinien lautaverhous hiekkakivenruskeaksi, kun taas koristelaudat ja -rimat sekä ikkunoiden puitteet ja vuorilaudat saivat tummanpunaisen sävyn.

Kansakoulu rakentamisen mallina

Kansakoululaitoksen perustaminen toi Lopottiin 1870-luvun alussa kokonaan uuden rakennustyyppin, kansakoulun. Se rakennettiin liikeenteellisesti keskeiselle paikalle pääraitin varteen Mulimäen mahtavan kalliin juurelle. Se oli korkealle kivisokkelille pystytetty pit-

känomainen satulakattoinen hirsitalo, jonka ryhdikästä katujulkisivua hallitsivat kaksi poikkipäätä ja leveä sisäänkäyntiterassi. Julkisivuiltaan rakennus edusti lähinnä 1800-luvun lopun nikkarityyliä. Siihen kuului usein koristelu vanhesahaamalla, poraamalla, sorvaamalla ja veistämällä muotoiluun puuosin. Lopotin kansakoulun koristelu oli kuitenkin niukkaa: terassin pitkä kaide oli koristeleikkattu ja julkisivut oli jaettu pysty- ja vaakalaidoitettuihin kentiin sahalaitaisiksi leikatuilla koristelaudoilla. Tällainen julkisivujäsentely toistuu mm. Kurkijoen Osuuskaupan ja kunnanlääkärin suurissa taloissa hieman alempana raitilla.

Ensimmäisen koulun tuhouduttua tulipalossa samalle paikalle rakennettiin pohjamuodoltaan suoraviivaisempi kansakoulu. Se perustui todennäköisesti Opetushallituksen arkkitehtien laatimaan koulurakennusten mallipiirustussarjaan, joka oli julkaistu vuonna 1887. Kookkaan yksikerroksisen rakennuksen ikkunat kieliävät myös uusista rakenteellisista ratkaisuista: luonnonvalo maksimoitiin suurilla, tiuhaan riviin asennetuilla ikkunoilla, jolloin hirsiseinät oli tuettava ikkunoiden väliin asetetuilla, sideraudoin kootuilla pystyhirsillä.

Hovista koulutilaksi

Kirkonkylän arkkitehtoni-

sesti rikkain rakennuskokoinaisuus muodostui ajan mittaan Kurkijoen koulutilalle. Rakennusten piirustuksista – myös Linnamäen juurella sijaitsevan satametriseen kivinavetan suunnitelmista vuodelta 1876 – näyttää vastanneen aina ammattimainen suunnittelija. Opiston hirsirunkoisten rakennusten tyylinä oli nikkarityyli, jota käytettiin Suomessa varsinkin rautatieasema- ja koulurakennuksiin. 1870-luvun rakennuksista on näihin päiviin säilynyt mm. presidentti Relanderin talona tunnettu asuintalo. Komein oli kuitenkin opiston johtajan suuri huvilamainen näköalatornilla varustettu talo. Sen arkkitehtoniset esikuvat löytyivät 1800-luvun lopun ylempien sosiaaliluokkien loisteliaista huviloista, joita rakennettiin vilkkaasti mm. Helsingin Linnunlauluun ja Meilahteen, Turun Ruissaloon ja Terijoelle Kannakselle.

Kunnianhimoisinta arkkitehtuuria koulutilalle tuli opiston uudelleenorganisoinnin yhteydessä vuosina 1897–1898, jolloin uudisrakennusten suunnittelijaksi saatiin Suomen 1800-luvun lopun johtava uusrenessanssiarkkitehti Theodor Höijer. Mahtipontisin ja rikkaimmin koristeltu tuli sillan kupeeseen rakennetusta poikkipäätyisestä laboratoriorakennuksesta, joka toimi sittemmin juhlarakennuksena.

Tästä vaiheesta kertovat

valokuvat ovat vaikuttavia. Koulutilan rakennukset muodostavat harmonisen arkkitehtonisen kokonaisuuden joen ja Linnamäen rajaamalla kapeahkolla maa-alueella. Niiden suhteellisen kunnianhimoisen arkkitehtuuri kertoo arvostuksesta, jolla koulutusjärjestelmään suhtauduttiin. Rakennusten keskinäinen hierarkia kävi ilmi paitsi arkkitehtonisesta otteesta myös väristä: maanviljelyskoulun 1870-luvun ja 1890-luvun rakennukset oli maalattu arvokkaana pidettyyn hiekkakiven sävyyn ja niiden koristeosat sekä ikkunankehukset tummempaan ruskeaan sävyyn, kun taas eläinsuojat, talousrakennukset ja karjanhoitokoulun rakennukset olivat ulkoasultaan arkisempia, usein laudoittamattomia ja punamullattuja.

Koulutila laajeni edelleen 1900-luvun alussa. Rakennustaitteellisesti oppilaitoskokonaisuuden 1900-luvun uudisrakennuksista kiinnostavin on tilanhoitajan, agronomi Karl Joel Sonckin talo, joka valmistui vuonna 1915. Tilanhoitajan huvilamainen talo rakennettiin hirrestä ja vuorattiin peiterimalaudoituksella ja paanutuksella kansallisromantiikkaa ja jugendia heijastelevaan henkeen. Talon suunnitteli agronomin maankuulu arkkitehtiveli Lars Sonck, joka piirsi koulutilalle myös muutamia talousrakennuksia.

Kurkijoen kunnantalo. Kuva Netta Böök.

Hiljenevä keskus

Kurkijoen kirkonkylän asema muuttui 1900-luvun alussa, kun kunnan länsiosassa sijaitsevasta Elisenvaarasta mahtavine uusine rautatieasemineen tuli junaliikenteen solmukohta. Kun lisäksi tärkeät kauppayhteydet Laatokan poikki itään pisan Suomen itsenäistymisen (1917) jälkeen katkesivat, Lopotin liike-elämä hiljeni ja rakennustoiminta jäi vähäiseksi omakotirakentamista lukuun ottamatta.

Uudempaa arkkitehtuuria edustivat kaksi 1930-luvulla laman aikana toteutettua kunnallista rakennushanketta: ortodoksinen kirkko ja kunnantalo. Ortodoksinen kirkko valmistui vuonna 1933 rakennusmestari Joh. Brocken laatimien piirustusten mukaan. Siitä tuli etäisesti kreikkalaista temppeleä muistuttava, kuutiomaisella tornilla varustettu pyhäkkö – ja tyyliltään ensimmäinen, joka pohjautui Suomen itsenäistymisen jälkeen perustetun ns. ulkonaisten muotojen kansallistuttamiskomitean suosituksiin. Komitean päämääränä oli edistää ”kansalliseksi” miellettyä arkkitehtuurikieltä: esimerkiksi sipulikupoleita

ei hyväksytty. Pääraitille vuonna 1935 valmistunut vaaleaksi rapattu ja maalattu kunnantalo puolestaan oli varsinaisen kirkonkylän ensimmäinen kivirakennus. Sen suunnitteli Viipurissa toiminut arkkitehti Y. A. Hagberg.

Sekä ortodoksinen kirkon että kunnantalon arkkitehtuuri pohjautui vielä 1920-luvun klassismiin – aikana, jolloin Lahdenpohjassa ja lähikaupungeissa rakennettiin jo uuden kansainvälisen tyylin, funkisen henkeen. Mutta jos maailmansota olisi päätynyt toisin, Lopotti olisi saattanut saada funkistyyllisen koulun – sellaisesta laadittiin jatkosodan aikaan jo piirustukset. Yleisesti voidaan sanoa, että Lopotin rakennusten ilmeessä jäivät vallitsevaksi 1800-luvun lopun tyylipiirteet, ja puu pysyi lähes yksinomaisena rakennusaineena aina talvisotaan saakka.

Netta Böök

Kirjoittaja on arkkitehti, joka tutkii Kurkijoen entisen kirkonkylän arkkitehtonista kehitystä vaitöskirjaa varten.

Kylän raitti, tie pohjoiseen. Kuvaaja J. Kauppi

Sonckin talo Lopotissa. Kuva Marina Petrova.

Jäkälien kuningaskunta.

Miten kaikki alkoi?

Mikä mahtaa olla yhteistä tarunomaisille skotlantilaisille tweedtakeille ja värikkäille Navajo-intiaanien peitoille, Rooman keisarin ja karjalaisen pajarin purpuranpunaisille viitoille tai lakmuspaperille ja vilipeuralle? Vastaukset näihin kysymyksiin löytyvät Jäkälien Kuningaskunnasta Laatokan rannalta. Tämä salaperäinen kuningaskunta sijaitsee Laatokan Karjalassa paikkakunnalla, jolla on runollinen nimi Kurkijoki. Näiden erikoisten kasvien, joissa sienet ja levät viettävät rauhallista rinnakkaiseloa, yksityiskohtaisesta luonnehdinnasta saamme kiittää huomattavaa tiedemiestä Veli Räsästä. Kurkijoen kotiseutukeskus toimii nyt talossa, jossa tämä tutkija aikoinaan asui.

” Veli Räsästä kutsutaankin jäkälien kuninkaaksi.

Kuuluksa kasvitieteilijä Veli Räsänen opetti vuodesta 1922 vuoteen 1940 kemiaa ja biologiaa Kurkijoen maanviljelysoistossa. Hänen monivuotinen ura-uurtava tieteellinen toimintansa alkoi täällä. Räsänen tutki jäkälä ja nimesi 356 uutta jäkälälajia. Kurkijoelle tuli postilähetyksinä jäkälä useista maista, ja Räsänen luona vieraili useita huomattavia kasvitieteilijöitä. Räsänen tieteellisenä perintönä on 190 laajaa tutkimusta, joista vähintään 70 on käännetty vieraille kielille. Veli Räsästä kutsutaankin jäkälän kuninkaaksi. Hänen kuningaskuntansa, jossa hän tutki näitä merkittäviä kasveja, käsitti Laatokan luoteisrannalla olevan Karjalan Tasavallan alueen.

Kurkijoen kotiseutukeskuksen myötävaikutuksella avattiin joulukuun 28. päivänä vuonna 2004 Veli Räsäselle omistettu pieni museo Kurkijoen metsänhoitoalueen talossa. Kapasta profiilistaan huolimatta museo on saavuttanut turistien suosion. Liioittelematta sitä voidaan kutsua kansallismuseoksi. Tervun kylän Toivo-kommuunin kasvatit olivat ensimmäiset

näytteiden toimittajat, ja heidän haasteeseensa vastasivat Kurkijoen ja Tiurulan koululaiset. Samaan aikaan Kurkijoen metsänhoitoalueen työntekijät auttoivat täydentämään kokoelmaa mielenkiintoisilla jäkälälajilla, joita he olivat löytäneet synkistä kuusikoista ja valoisista mäntymetsistä.

Kuopiolainen kansalaisjärjestö Luonnon ystävät, jonka aktiivijäsen Räsänen oli ollut, ryhtyi etsimään Veli Räsänen valokuvia. Ennen pitkää valokuvia löytyikin. Monet Kirjazh-internet-sivuston ystävät ja kirjeenvaihtajat innostuivat museoajatuksesta. He alkoivat lähettää jäkälän valokuvia ja näytteitä Laatokan vaikkeapääsuisiltä saarilta, joilla Veli Räsänen oli aikoinaan vierailut. Apua materiaalin tieteellisessä systematisoinnissa ja lajimäärityksessä saatiin Komaroville omistetun kasvitieteellisen instituutin virkailijalta, jäkälätutkija Maria Lebedevalta.

Museo syntyi Kurkijoen kotiseutukeskuksen toimihenkilöitten Marina Artemjevan, Vladimir Shulajev ja Galina Pavshukovan myötävaikutuksella. Avajaisissa esiintyivät koulumetsänhoitoalueen aktivistit Natalia Sheveljova, Kiril Alferov, metsänhoitaja Vladimir Kulikov ja koulumetsänhoitoalueen johtaja Irina Lapina.

Vuonna 2004 Lahdenpohjan piirin hallitus luovutti Kurkijoen kotiseutukeskukseen rakennuksen, jossa Veli Räsänen oli asunut sotiin asti. Nykyisin siellä sijaitsee kotiseutumuseo. Museossa on karjalaisen olkimestarin Olga Mihailovna Sokolovan upeita töitä Laatokan Kilpolan saarelta. Kansantieteen osastolla on esillä kangaspuita, rukkeja, kotikutoisia käsiliinoja sekä värjättyjä ruojoja ja juuria.

Jäkälille on oma näyttelynsä. Sen tieteellinen osa sijaitsee juuri siinä huoneessa, missä tutkija Räsänen mielellään istui takan ääressä. Täällä on näytteillä kokoelmia ja valokuvia Laatokan saarilla ja rannoilla esiintyvistä jäkälä-

lälajeista. Jäkälän Sinfonia-valokuvanäyttelyssä voi tutustua museon ystävien töihin. Elävien jäkälien kokoelma koostuu tieteellisestä ja taiteellisesta osasta. Jäkälänäytteissä on selosteet venäjäksi ja latinaksi. Taiteellisessa osastossa on kivistä, oksista ja lasiastioista yhdessä jäkälän kanssa tehtyjä koosteita. Seinille on ripustettu tauluja, joissa on tietoja tohtori Räsäsestä sekä perhevalokuvia, jotka on otettu tässä rakennuksessa ja sen edustalla 1930-luvulla.

Karjalan kallioita, jylhiä kuusikoita ja valoisia mäntymetsiä ei voi ajatella ilman jäkälä. Tässä elävässä satumailmassa saattaa nähdä metsänhaltijan partoja ja vedenhaltijattaren hiuksia, heidän pikku apulaisiaan ”bahmutkoja” ja ”visljankoja”, sammaleen peittämiä juuria ja kantoja, jolloin voi kuvitella kohtaavansa Kalevala-epoksen tarunomaisia henkilöitä

Jäkäläin tutustuminen jatkuu luonnossa. Kojonsaarella on Jäkälän Kuningaskunta-niminen reitti. Niille, joilla on aikaa ja jotka haluavat kolta saarta jalkaisin ja tehdä meriretken naapurisaarille, voidaan rakentaa 3-4 päivän matka. Ne, joilla on vähemmän aikaa, voivat osallistua 2-4 tunnin pituisiin retkiin. Kuka haluaa tähytellä Laatokan avointa ulappaa kaukaa ja korkealta, voi nousta jyrkille kallioille ja samalla tutustua kalliojäkäläin. Tällainen taivallus saattaa kestää kokonaisen päivän. Se joka mieluummin kuuntelee aaltojen rauhallista huminaa tuuheiden petäjien suojassa, voi vaeltaa metsäpolkua pitkän rannalle ja löytää outoja jäkälä mannerjään silottamilla rantakalliokaistoilla. Kahlaamisesta pitävät voivat kulkea matalikkoja pitkin naapurisaarille, joista avautuu upeita näkymiä Laatokan ulapalle. Täältä saattaa löytyä arktisia kasvilajeja. Itse luodot muodostavat elävän, kuvitetun tietosanakirjan pintajäkäläläistä, jotka yhtenäisenä kerroksena peittävät kalliot ja kivilohkareet.

Retken saarella voi tehdä myös omalaatuisen mäntymetsän halki. Joskus ennen

Veli Räsänen 1930-luvulla.

Nevan syntyä täällä on ollut hiekkasärkkä. Tänä päivänä voi kulkea tämän särkän tiheää männikköä kasvavien penkereitten kautta. Jäkälä on täällä kaikkialla, puitten rungoilla ja alaoksilla, rinteillä, kivillä ja kallioilla. Muinainen särkkä johtaa meidät graniittiasanteelle, jossa on maanjäristyksen jälkiä. Polku kaartaa mahtavien kivenjärkeitten, rotkojen ja luolien ohi ja vie hiekkarannalle, josta Laatokka näkyy silmäkantamattomiin. Tähän hiekkarannalle voi tulla toistakin reittiä varjoisan kuusimetsän läpi. Synkän puupeiton alla riippuu pörröisiä rönsyjä, joita kutsutaan metsänpeikon paraksi tai metsänhaltijattaren hiuksiksi. Synkkä kuusikko päättyy jyrkkään kallioon, josta avautuu näkymä Laatokalle.

” Karjalan kallioita, jylhiä kuusikoita ja valoisia mäntymetsiä ei voi ajatella ilman jäkälä.

Jäkälän kuningaskuntaan kuuluvat myös kallionkielekköet, rantojen kivet, karheat puunkuoret ja männikköjen pehmeät matot. Näiden merkittävien eliöitten kasvupaikat ovat hyvin kauniita ja puhtaita, kuten kalliot ja puut, aarniometsät ja rotkot sekä Euroopan suurimman järven – Laatokan – rantahietikat ja saaret. Jäkälät ovat bioindikaattoreita ja ovat todisteena Laatokan ranta-alueen erinomaisesta ekologisesta tilasta Karjalan Tasavallan Lahdenpohjan piirin alueella.

Kurkijoen kotiseutukeskuksen Jäkälän Kuningaskunta -projektia tukee V.

Räsänen nimesi 356 uutta jäkälälajia.

Potaninin hyväntekeväisyysrahasto vuonna 2006 pidetyssä ”Muuttuva museo muuttuvassa maailmassa” -kilpailussa saavutetun ”Museo ja turismitekniologia” -nimityksen puitteisissa. Museo on kehittynyt menestyksellisesti. Tähän mennessä jäkäläin on tutustunut tuhansia matkailijoita Venäjältä, Suomesta, Espanjasta, Ruotsista ja Saksasta. Museon internet-sivustolla www.kirjazh.spb.ru vieraillee käyttäjiä 90 maasta.

Museo laajentaa toimintaansa runsaslukuisen ystäväjoukon avustamana. Joukossa on taiteilijoita, valokuvaajia, ekologeja, geologeja, rakentajia ja lehtimiehiä. Toimintaamme ovat erityisesti auttaneet Kurkijoki-hyväntekeväisyssäätio ja kalanviljelylaitos Kala-Ranta ZAO.

Marina Petrova
Käännös Tapio Nikkari

Artikkeli on julkaistu Venäjän Federaation aikakauslehdessä «Tiede ja elämä» N 7, 2009, s.58-61.

Internet-linkeistä löytyy kuvia Kurkijoen jäkäläprojektista: <http://www.kirjazh.spb.ru/korol.htm>

Jäkälänäyttelyn taiteellisessa osassa luonnonmateriaalien kokoamisessa on käytetty luovuutta.

<http://www.kirjazh.spb.ru/projects/realiz.htm>
<http://www.kirjazh.spb.ru/projects/kulinar.htm>
<http://www.kirjazh.spb.ru/projects/pict.htm>
<http://www.kirjazh.spb.ru/projects/vesn.htm>
<http://www.kirjazh.spb.ru/projects/rad.htm>
<http://www.kirjazh.spb.ru/projects/pr.htm>
<http://www.kirjazh.spb.ru/projects/simf.htm>
<http://www.kirjazh.spb.ru/projects/tr.htm>
<http://www.kirjazh.spb.ru/projects/otkr.htm>
<http://www.kirjazh.spb.ru/projects/zav.htm>

”Jäkälän museo”, Kurkijoki-museosta, Veli Räsänen entisestä kodista, löytyy hänelle omistettu huone.

Elävässä satumailmassa saattaa nähdä metsänhaltijan partoja ja vedenhaltijattaren hiuksia, heidän pikku apulaisiaan ”bahmutkoja” ja ”visljankoja”, sammaleen peittämiä juuria ja kantoja, jolloin voi kuvitella kohtaavansa Kalevala-epoksen tarunomaisia henkilöitä

Artturi Aarnio (s. 1885), ylikonduktööri

Elisenvaaran ratarakennuksella ja asemalla w. 1904–1939

Täytiin 12 vuotta, kun ensi kerran 6. 6. 1897 pääsin rautatien ”topparoiikkaan” rahaa ansaitsemaan Korven aseman lähelle. Sain palkkaa 1 mk päivältä. Työni oli olla *protipoikana* – vutpassi- ja signaalipoikana – radannostossa. Olin myös radan tasoitus- (*planeeraus*) ja kii-laustyössä. Työpäivä aloitettiin klo 6 aamulla ja lopetettiin klo 7 illalla. Kaksi ruokautuntia pidettiin välillä. Väsytti iltaisin.

Tällainen työskentelyni kesäaikana oli mahdollista, kun kansakoulu alkoi vasta syksyllä. Jatkoisin edelleen rautatien työssä oloani, kun kansa- ja rippikoulu oli suoritettu. Sain palkkaa 1 mk 40 penniä päivältä. Koska rautateillä työskentely oli minulle läheistä ja miellyttävää, pyrin ja pääsin 26. 4. 1903, täytettyäni silloin 18 vuotta, Korven asemalle asemamiesharjoittelijaksi, tosin palkatta siihen aikaan. Asema- ja vaihdemiehen vapaapäiviä suorittaessani sain palkkaa päivältä: arjesta 2 mk, pyhäpäivästä 1 mk 25 p.

Oltuani Korven asemalla (myöhemmin pysäkki) 6 kk, pääsin Otalammen asemalle vt. asema- ja vaihdemieheksi v. 1903–1904 saaden palkkaa 50 mk kuukaudessa.

Tätä virantekoa riitti yhden vuoden ajan.

Elisenvaaran–Savonlinnan rautatierakennustyöt aloitettiin v. 1904. Kun minulla ei ollut vakinaisen nimitystä Otalammella, lähdin vuoden 1904 lopulla Elisenvaaraan radanrakennustöihin toimien erilaisissa tehtävissä. Eri ryhminä rautatierakennuksella työskentelivät: linjan raivaajat, kivityömiehet, radanpengerrystyöntekijät, maanlaadun tutkijat, ojurit, sepelien murskaajat (silloin käsipelissä). Myöskin junttasakki työskenteli erikseen.

Junttaaminen kävi miesvoimin, laulun tahdissa. Laulujen sävy ei ollut ainkaan ”rippikoululaluksi” kelpaavaa. Laulun tahdistä piti huolen ”junttalukkari”, joka esilaulajana sai 10 penniä päivältä enemmän kuin toiset, s.o. 2 mk 60 penniä. Elisenvaaran ratapihan alitse virtasi pieni Kotavaaran joki, jonka reunamille oli saatava luja kivimuuri. Maapohjaan juntattiin ensin tukit pystyyn. Minä työskentelin linjan raivauksessa, maanlaadun tutkimistyössä (*lipstonkaamassa*), radan pengerrys- ja nostotöissä.

Radan rakentajat majoituivat silloin ympäristön taloihin asumaan, toiset kau-

Topparoiikassa Kostamojärvellä Elisenvaarasta pohjoiseen Iivari Huolman, Olli Kiiski, Heikki Roininen, Heikki Torkki, Oskari Kokko, Pekka Litmanen, Aapeli Ahlström.

emmaksikin. Toiset rakensivat omia mökkejäkin Elisenvaaran lähistölle, joten vaatimattomasti asuen tuli jotenkin toimeen. Elisenvaaran aseman lähellä oli ruoka- ja sekatarvakauppoja, joista sai ostaa kaikenlaista ruoaksi kelpaavaa. Myöskin liha- ja voikauppiaita kulki

useasti tavaransa kaupiten, joten nälkä ei päässyt hätyyttämään.

Terveydenhuolto rautatienrakentajien keskuudessa oli hyvä. Määrättyinä päivinä kävi rautatien lääkäri vieraisesta Jaakkiman pitäjältä, jossa asui, Elisenvaarassa sairastuvastanotolla, jolloin tarvitsijat saivat käydä hänelle vaivojaan valittamassa. Eräänlaisena väliskärinä miehistön keskuudessa oli myös eräs mies, jota työmiehet nimittivät ”vutka-kurkuksi” hänen pitkän ja hoikan kaulansa tähden. Oikeaa nimeä en muista.

Paikkakuntalaiset suhtautuivat suopeasti radanrakentajiin ja päinvastoin. Usea rautatien poika sai

paikkakuntalaisten tyttäristä vaimon itselleen. Myös vastaava rakennusmestari ja *kvartsmannit* sopivat hyvin työmiesten kanssa.

Marraskuun 30. päivänä 1905 alkoi maassamme suurlakko, jolloin työt kaikkialla oli pysähdyksissä, myös rautatierakennuksella. Silloin kulki huhu, että kasakoita olisi tulossa Viipurin suunnalta Elisenvaaraa kohti. Sen johdosta muodostettiin rautatierakennuksen nuorista miehistä *kuurukki*, joka ampuma-asein varustettuna partioi eräinä öinä Elisenvaaran lähistöllä. Partion esimiehenä oli sotaväen suorittanut, vähän vanhempi mies. Partion lähetti kävi joka kahden tunnin

kuultua tekemässä ilmoituksen tilanteesta Elisenvaaraan sijoitetulle ”päällikölle”. Kasakoita ei tullut. Tilanne rauhoittui. Lakko loppui ja työntekeo jatkui. Ratapenkereitten ja aalloppien kivimuurien valmistuttua alkoi ”rautaroiikan” kiskojen kiinnitys. Radan valmistuttua Punkaharjulle saakka alkoi väliaikainen liikenne v. 1908. Kesäkuun 6. päivänä 1906 siirryin uudelleen ”vanhalle” puolelle, Elisenvaaran asemalle vt. asemamieheksi.

Niin sitten vierivät vuodet. Vuonna 1908 sain vakinaisen asemamiehen nimityksen. Silloin määrättiin minulle, poikamiehelle, valtion asunto, joka oli poi-

Näkymä Elisenvaaran suojeluskunnan talon katolta rautatieaseman suuntaan. Olavi Kallioniemi kertoo kirjassaan *Elisenvaarassa ja evakossa* (Pilot-kustannus Oy, Tampere 2007) tästä Eino Reposen albumiin kuuluneesta kuvasta: ”Suojeluskunnan talo valmistui vuonna 1929. Kuvan on ottanut todennäköisesti talon rakennusvaiheen aikana Pietari Luukkonen. Etualalla on suojeluskunnan tonttia ja sen keskellä oja. Tontin pinnan korkeus on vielä alkuperäisellä tasolla. Myöhemmin sen ympärille rakennettiin korkea kiviaita ja kenttä täytettiin sen tasalle. Alueen toisesta päästä ajettiin maata matalampaan päähän. Työ ei enää nähtynyt valmistua ennen evakkoon lähtöä.”

”Oikeassa reunassa on Pöntynen talo hyvin näkyvissä, eikä kivimuuri vielä peitä näkymää sinne eikä sen ikkunoita, niin kuin myöhemmin. Pihassa olevan korkeakattoisen ulkorakennuksen vasemmassa päässä oli puusepänerstas ja oikeassa heinälato. Sen toisessa siivessä oli muita tiloja, kuten navetta, talli ja sauna.” ”Edessä vasemmalla oleva valkoinen talo on räätäli Salmin. Hän asui itse yläkerrassa ja alakerta oli vuokrattu. Siinä asui Karjalan Valon toimitusjohtaja.”

”Kuvan keskellä puiden takana pellolla on Pöntynen riihi ja sen takana talo, jonka asukkaat jäivät tuntemattomiksi. Takana vasemmalla on suutari Kusti Reposen talo.” ”Talo valmistui v. 1927, niin että se on kuvanottohetkellä melko uusi. Ennen pitkää sen osti Rauha Westberg.” ”Päärakennuksen vasemmalla puolella kuvan laidassa on työväentalon ulkorakennus ja takana Väyrysen talo. Sen takana on valtion metsää, johon myöhemmin rakennettiin rautatieläisten asuntoja, kasarmeja. Ne olivat niitä harvoja taloja, jotka Elisenvaarassa jäivät palamatta venäläisten lähdettyä sieltä vuonna 1941.

”Kuvan keskellä oleva valkoisen talon pääty kuuluu Aarnion taloon. Tähän taloon liittyy pieni episodi. Hiitolassa oli Tiuralan ortodoksiseen kirkkoon murtauduttu ja sieltä viety kaikki kirkolliset esineet. Joku pidätettiinkin, mutta tavaroita ei löytynyt. Aarnio oli ostanut tonttinsa Evert Turuselta ja meni sinne suorittamaan raivausta. Kun hän vähän huoahiti ja laski kirveensä maahan, kuuli hän oudon äänen. Tutkittuaan sen aiheuttajaa hän huomasi, että tontille oli puunjuurelle piilotettu Tiuralan kirkon kalleudet.”

Rautatieltä Lopottiin johtavan tien suuntaan 1930-luvun alussa otettu kuva (J. Rapo). Tie vasemmalle vie Elisenvaaran asemalle ja tie oikealle johtaa rautatien poikki Parikkalaan. Oikealla on Kurkijoen Osuuskaupan myymälä. Sen takana on Osuuskaupan lihamyymälä (joka betoniitileistä rakennettuna on pystyssä vieläkin). Sen takana näkyy Merran talon mansardikatto. Ylhäällä tien vasemmalla puolella on nuorisoseurantaloon portti ja valko-hiippuinen aita. Vasemmalla näkyy suojeluskunnan talon katto, josta kuva asemalle päin on otettu, ja sen edessä tumma Lehmusvirran liiketalo ja vaalea Linnalan apteekin talo. Vaalea rakennus apteekin takana on ehkä osuuskassan talo, joka oli nuorisoseurantaloon ja suojeluskunnantalon välissä. Osuuskassan johtaja Kusti Kokkonen menehtyi tästä muutamien sadan metrin päässä Lopottiin päin 21.12.39 tapahtuneessa pommituksessa, joka ei vaatinut muita ihmisuhreja.

Ulkoinen ja sisäinen suomettuminen piti Suomea otteessaan Tauno Tiusanen tarkastelee elämää rautaesiripun varjossa

Ulkoisella suomettumisella pyrittiin pitämään Moskova aisoissa. Sisäinen suomettuminen oli vallankäytön väline.

Professori Tauno Tiusasen mielestä menneet vuosikymmenet pitää jakaa kahteen osaan – ulkoiseen ja sisäiseen suomettumiseen.

Ulkoinen suomettuminen oli asiallista ja pakon sanelemaa. Sillä pidettiin Moskovaa siedettävällä tasolla. Sisäisessä suomettumisessa tätä Moskovan korttia käytettiin raalla tavalla, joka myös rajoitti mielipiteen vapautta, määrittelee Tiusanen vallan kahtiajakoa.

Hän sanoo silloista tilannetta hankalaksi, koska suomettumisen vuoksi asioita ei voitu tarkastella eri näkökulmista, ja tarpeen vaatiessa myös kriittisesti. Suomettumisesta pyrittiin tekemään jälkikäteen järjenvastainen menestystarina, jossa jauhot ja vellit menevät sekaisin. Se värentää historiaa.

Presidentti Urho Kekkonen Tiusasella ei ollut

Tauno Tiusasella oli kolme KGB:n tarkkailijaa kannoillaan eri aikoina. Viimeisimmästä tuli myöhemmin venäläisen pankin korkeassa asemassa oleva johtaja.

suoraa yhteyttä. Presidentin lähipiiriin tietoja hänelle välitti Max Jakobson. Hänen kauttaan Tiusanen tiesi, mitä mieltä presidentti oli

asioista.

Kylmän sodan aikana elämäni oli nuoralla tanssia. Silloin moni tuli taputamaan olkapäälle, mutta

totesi ettei voi tulla tuekseni julkisesti, koska hänellä on perhettä.

KGB-miehestä pankinjohtaja

Professori Tiusanen kertoo itselläänkin olleen KGB:n ns. kotiryssä – kolme eri henkilöä eri aikoina. Heiltä tuli ehdotuksia siitä, mistä Tiusanen tulisi kirjoittaa julkisesti. Tiusanen ”valvoja” ei tullut Neuvostoliiton lähetystöstä, vaan suomalais-neuvostoliittolaisen kaupakamarin piiristä.

Minun kotiryssäni tarjoutui lukemaan kirjoitukseni etukäteen, mutta totesin olevani sisäluku- ja oikeinkirjoitustaitoinen, joten se on tarpeetonta.

Vuonna 1980 neuvostoliiton asiamies soitti Tiusaselle ja kehotti varaamaan koko päivän lounaaseen. Hänellä oli tärkeää asiaa. Juuri silloin Puolassa oli alkanut Solidaarisuus-liikkeen liikehdintä kansallisten vapauksien puolesta. Tiusasta haluttiin kuulla asiassa.

Seuraavan kerran vahvennettu ryhmä tuli tapaamaan Tiusasta ennen Kekkonen seuraajan valintaa vaaleissa. Ryhmä halusi tietää Tiusasen mielipiteen, mitä tapahtuu jos presidentiksi valitaan joko Harri Holkeri tai Mauno Koivisto.

Neuvostoliiton romahdettua Tiusanen tapasi viimeisimmän kotiryssänsä talousseminaarissa Helsingissä. Entinen KGB:n mies oli nyt venäläisen pankin korkeassa asemassa. Esitellynsä itsensä julkisesti se-

minaarissa mies totesi, ettei ollut aiemmin pankkialalla. Tiusanen nauroi hihaansa.

Mauno Koiviston asiantuntijana

Presidentti Mauno Koiviston valtakautena, 1980-luvun lopulla presidentin kanslista välitettiin pyyntö, jonka mukaan presidentti Koivisto halusi Tiusasen mukaan arvioimaan tulevaisuuden kehitystä. Tiusanen kirjoitti ryhmän loppuraportin vuonna 1989. Neuvostoliitossa puhalsivat silloin lopun ajan tuulet.

Koivisto uskoi sataprosenttisesti, että muutosta ei tapahdu lopullisesti, vaan Neuvostoliitto palaa voimiinsa. Siinä tapahtui erittäin raskas virhe, että silloin ei ymmärretty idänkaupan loppuvan kuin seinään.

Tauno Tiusanen siirtyi Skotlannin Glasgown yliopiston Venäjän ja Itä-Euroopan maiden talouden professorin virkaan vuonna 1991. Presidentti Koivisto toivoi, että Tiusanen ilmoitautuu hänelle tullessaan Suomessa käymään. Koivisto halusi kuulla hänen näkemyksiään. Skotlannin kausi kesti viisi vuotta. Sen jälkeen Tiusaselle tarjottiin professuuria Lappeenrannan teknisestä yliopistosta.

Viipuri odottaa suomalaisvetäjiä

Tiusanen ei pidä Suomen energiariippuvuutta Venäjältä ongelmana, koska öljyä on saatavissa maailmanmarkkinahintaan muualtakin. Suomessa maakaasun käyttö energialähteenä

on vähäisempää, kun taas Saksa on merkittävä kaasun käyttäjä.

Suomi tarkastelee Suomenlahden alittavaa kaasuputkea vai ympäristöky-symyksenä. Tätä Tiusanen pitää suomettumisen jatkeena. Hän ihmettelee, että kaasuputkeen ei ole kytketty vaatimusta, jonka mukaan osa kaasun tuotosta pitää ohjata Itämeren ympäristön kehittämiseen. Hän ehdottaa 2-3 prosenttia kaasun tuotosta tähän – jos siis putki toteutuu.

Yhdessä seminaarissa todettiin äskettäin, että todellinen selvitys on tekemättä muun muassa rajan takana olevien kanaloiden ja muiden ympäristöriskien osalta.

Viipurin tilanteen Tiusanen näkee entisen kaltaisena. Jos suomalaiset eivät sijoita kaupunkiin, niin kaupunki jää kehityksessä väliinpuotoajaksi.

Professori Tauno Tiusasen uusin kirja tarkastelee laajemmin Neuvostoliiton ajan ilmiöitä. Seuraava, valmisteilla oleva kirja, tulee keskittymään syvemmin suomettumiseen. Voidaan olettaa, että se sisältää lisää tuuletusta, joten pöly ei täysin pääse laskeutumaan Suomen lähihistorian harveille.

Lasse Koskinen
Lahti

Julkaistu Karjala-lehti
22.10.2009

Kirja: Tauno Tiusanen:
Elämä rautaesiripun varjossa – toisinajattelijan päiväkirja. Edita. Helsinki 2009.

kamiehelle epäedullinen, koska muualla asuminen olisi tullut halvemmaksi. Mutta asiaanhan oli tyydyttävä. Samoin siihen, että väsynyttä meikäläistä voitiin ”väärällä vuorolla” hakea toisen edestä työhön.

Vaihde- ja junamiehen nimitykset sain v. 1917. V. 1918 alkoi hävitystä, tuskaa ja kuolemaa tuottanut kapi-na, jonka järkyttävät seuraukset hyvin muistamme. Junamiehen ominaisuudessa jouduin silloin kulkemaan mm. myös Elisenvaara-Antrea-Elisenvaara -seka-junissa, joissa jouduttiin kuljettamaan matkustajia, tavaroita ja sodassa kaatu-neita.

Kun Ahvolan rintama, jossa näitä taisteluja käytiin, oli verraten lähellä Antrean

asemaa, kuului sieltä kova tykinjyske häiriten päivystyshuoneella lepävien lepoa ja unta, kun pian oli taas junan mukana lähdeettävä.

Nuoriso kokoontui Elisenvaaran asemalle junille ja postihuutoon, postia hakemaan ja toisiaan tapamaan. ”Öitsit” olivat muodissa karjalaiseen tapaan Elisenvaarassakin vielä vv. 1905–1906. Nuoret miehet saivat lähiseudun talolliset lupaamaan tupansa jonakin iltana ”leikkisien” viettoon. Nuorukaiset ostivat teetä, sokeria ja vesirinkeliä. Tytöt keittivät teetä, jota nautittiin piirileikin ja polkantahtin välillä. ”Asemapoikiakin” kutsuttiin samaan iloon. Myöhemmin öitsit jäivät unholaan. Kylän kiikulle kokoontui sunnuntai-iltaisin

myös nuoriso kiikkumaan ja leikkimään. Tapa jäi pois, kun nuorisoseura ja työväenyhdistys iltamillaan alkoivat vetää puoleensa.

Rautatieläisillä Elisenvaaran asemalla ei ollut omaa lukuoroa eikä soittokuntaa, vaan he kuuluivat nuorisoseuran ja työväenyhdistyksen kuoroihin. Soittokunta oli suojeluskunnan nimessä, mutta suurin osa siinä oli rautatieläisiä.

Rakennustoiminta Elisenvaaran asemalla oli vilkasta. Useat rautatieläisetkin rakennuttivat kauniita asuntotaloja. Myöskin minä rakennutin talon itselleni josta kerkisin asumaan 14 vuotta. Eräänä marraskuun hämääränä iltana v. 1939 tapahtui Elisenvaaran asemalla pommitus.

Silloin sotatalvena, junan mukana linjalle lähtiessä, tuli mieleen ajatus palajankotakaisin matkaltani ja koska. Mieltä painosti myös vastuu ihmishengistä ja rautatien materiaalista. Sota jatkui. Maaliskuun 13. päivänä tehtiin rauha. Meidät rautatieläisetkin siirrettiin pois. Minut ja eräitä toisia rautatieläisiä määrättiin kaikkine etuinemme siirtymään Jyväskylään työtämme jatkamaan.

Kirjasta Radoilta ja ratojen varsilta. Rautatieläisten elämää entisaikaan heidän itsensä kuvaamana. Toim. Ilmar Talve. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Fors-san Kirjapaino 1963 Kari Rahialan kokoelmat.

P.S. Elisenvaaraa ei pommitettu vielä marraskuussa 1939, vaikka ilmahälytyksiä oli sodan alkamisesta 30.11. lähtien ollut toistakymmentä. Ensimmäinen pommitus oli illalla 20.12.1939. Se kohdistui osittain kuvan esittämälle alueelle. Kurkijoki sodasta evakkoon -kirja kertoo tämän olleen ilmeisesti yhden koneen suorittama pommitus. ”Kone pudotti asemanseudun yli lentäessään noin 20 pommia, Pommit putosivat suojeluskunnan talon ympäristöön aiheuttamatta suuria vahinkoja. Puhelinlinjoja ja sähköjohtoja vaurioitui sekä ikkunaruujuja särkyi asemanseudun eteläosan taloista. Suojeluskunnan talon ja apteekin tontin väliseen kiviataan tuli yksi osuna. Se rikkoi pihanpuoleiset ikkunat ja sirpaleet vaurioittivat suojeluskunnan talon hirsiseinää. Joitakin pommeja putosi myös Viipurin radan varteen sekä Karl Lindroosin talon lähelle Lappeenrannan ja Viipurin ratojen väliselle alueelle. Kolme henkilöä sai lieviä vammoja ja Helvi Pöntynen haavoittui kotitalonsa yhden seinän vaurioituessa.”

Tämä pommitus ei vaatinut kuolonuhreja, mutta seuraavan päivän ja jouluaaton pommituksissa kuoli molemmissa yksi henkilö ja asemarakennus vaurioitui pahasti. Tapaninpäivän pommitus oli talvisodan ajan tuhoisin. Siinä kuoli 15 henkeä.

Tapio Nikkari

Loimaan Lukko Oy

Turuntie 7, 32200 Loimaa (02) 769 2200

Palvelemme kaikissa lukitukseen, heloihin sekä kulkemisen helppouteen liittyvissä asioissa, kuten myös niiden käytössä tai huoltotarpeissa.

Abloy -valtuutettu A-LAATU- Lukkoliike

Loimaan Kivi

onnittelee 60-vuotiaista

Kurkijokelaista

LOIMAAN KIVI

Tervetuloa edullisille rauta- ja puutarhakaupoille

S-Rautamarketiin!

S-Etukortilla bonusta jopa 5 %!

Aleksis Kiven katu 7, 32200 LOIMAA Puh. 010 76 85200, faksi 010 7685219

UUSI ERÄ!

Kurkijoki- isännänviiri

95 € + postitus
Pituus 4 m, yläosan
leveys 45 cm.

Vanhoja valokuvia

Löysin tällaisia vanhoja kuvia, kun selailin äitini albumeja.

Viereisen kuvan iki-ihanaat mummot olisi myös mukava tunnistaa. Luulenpa, että ovat Ihojärveläisiä tai Rummunsuolta. Tällaiset mummot ovat jo kuolleet sukupuuttoon, tosi ihania. Lieneekö villa- vai pellavavyyhdet käsittelyssä.

Luulen, että alla olevassa kuvassa, jossa porukka seisoo jonkun talon vieressä on isäni Jaakko Savolainen (viides oikealta), Matti Ahokas (oikeassa laidassa) ja ehkä Tauno Repo (isäni vieressä). Tämä on arvelua, isäni kuoli, kun olin kolmen vanha ja hänestä on varsin vähän kuvia. Vaan olisipa kiva tietää, tunnistaako joku näitä ihmisiä.

Syysterveisin

*Anja Valoaho
Ihojärven kylästä
monen mutkan kautta
naantalilainen*

Miitinpä tälläsiiki

Myö Karjalaist ollaa nii hajallaa täs suloses Suomen maas. Oman kylän ihmist on huvenneet, vähii on käyneet. Ain ku Karjalaist kokkoutuut, näkköö mikä se on heimohenk. Lienöök muil heimoloil samallaist. Ainakaa heitl ei oo viety kotseutuun niiku meilt.

Myöhä ollaaki sitkiitä sorttii pärjätää mis vaa. Ilotaa ja surraa ku niihe aika on. Sit taas porskutellaa ettee päi. Väliil katotaa taaks ja muistellaa männeitä. Sit suunnataa taas etteepäi. Eiks se näi oo?

Anja

K-Extra Lintula

Aina edulliset
Pirkka-tuotteet.

Meiltä myös
postipalvelut

Suomalainen hunaja
sopii luonnolle!

Hunajayhtymä Oy
PL 110, 32201 Loimaa
www.hunaja.fi

- Finikor ruosteenestokäsittely
- huolto, korjaus
- maalaus, peltityö
- rengasmyynti
- automyynti
- autovuokraus

HINAUS-
APU 24 H

AUTOHUOLTO MAUNU KY

Loimaa, puh. 0400 536 303, (02) 762 8326

YLI 300 VAIHTOAUTOA!
 - Myös osto ja vaihto halvempaan
 - Kolarikorjaukset kaikkiin automerkkeihin. Sijaisautopalvelu

 Loimaan
Laatuauto
 Lamminkatu 7, p. 075 325 7900 Palvelemme ma 8-18, ti-pe 8-17, la 10-14 Lamminkatu 39, p. 075 325 7950
www.loimaanlaatuauto.fi

Loimaan
Silkkipaino
 Valtatie 9, 32200 Loimaa Puh/Fax 02-762 2151

KELLOLIIKE
J.MÄKELÄ OY
 TURUNTIE 12, Puh. (02) 762 2569

Rock 'n Roll from outer space!
**SHAKE, RATTLE
AND STROLL!**
 Jupiter Stroll Records
 coolest records on earth

Onnittelut
 ikinuorelle
 Kurkijokelaiselle!

 sivunvalmistussepät
 T: Mari ja Veijo

Kurkijokelainen
Koulukuja 7, LOIMAA
puh. (02) 762 2551
ja 050-521 3336

Kirkko on kuntaa vanhempi

Metsämaan kunta ja seura-kunta erosivat ja itsenäistyivät Loimaan kunnasta vuonna 1914. Aiemmin Loimaan kappeliseurakuntana olleen Metsämaan seurakunnan vanha ja arvokas puukirkko on huomattavasti kuntaa vanhempi sillä se on rakennettu 1777.

Metsämaan kunnan väkiluku ei koskaan ylittänyt 2000 hengen rajaa. Väestörekisterikeskuksen antamien tietojen mukaan vuoden 1939 väkiluku oli 1740 henkeä sen oltua vuonna 1914

pari sataa henkeä vähemmän. Sota-ajan jälkeinen evakkojen sijoittuminen ei tuonut suuria muutoksia sillä vuoden 1947 väkiluku oli 1684 henkeä. Siitä väkiluku laski vähitellen ja kunnan itsenäisyys päättyi vuoden 1976 lopussa, kun kunta liitettiin entisen ”emon” Loimaan kunnan yhteyteen.

Koska Metsämaa oli pieni kunta, ei sinne sopinut karjalan evakoitakaan kovinkaan paljoa ja muodostettujen siirtotilojen määräkin jäi melko vähä-

Kaunis Metsämaan puukirkko on vuodelta 1777. (kuvat Asta Vento).

seksi. Metsämaa oli muiden Loimaan ympäristökuntien tavoin määrätty kurkijokelaisten asutusalueeksi. Lisäksi kuntaan jäi muutama perhe muista luovutetun Karjalan kunnista.

Vuoden 1947 kunnallisvaaleissa valittiin Metsämaalla karjalaisten listalta kunnanvaltuustoon Adam Kylliäinen ja Armas Vento. Valtuuston jäsenmäärä oli tuolloin 15. Seuraavissa vaaleissa karjalaiset olivat puolueiden listoilla ja Armas Vennon lisäksi valtuuston valittiin Matti Veijalainen.

Vuoden 1954 alussa aloittaneessa valtuustossa oli karjalaisia mukana vain Matti Veijalainen. Vuonna

1957 alkaneelle valtuustokaudelle valituiksi tulivat Onni Hämäläinen ja Eemil Härkönen. Vuonna 1961 alkaneella kaudella jatkoi Eemil Härkönen ja uusina tulivat mukaan Lauri Vepsä ja Veijo Vento. Vento jatkoi myös 1965 alkaneella kaudella ja uusina tulivat valtuustoon Väinö Granö ja Hilja Kylliäinen.

Vuonna 1969 alkaneella kaudella valtuustossa jatkoivat Vento, Granö ja Kylliäinen. Uutena tuli Eino Nummijoki. Viimeiseksi jääneessä, vuonna 1973 työnsä aloittaneessa valtuustossa ei ollut karjalaista edustusta. Kolmeen valtuustokauteen on yltänyt vain Veijo Vento.

Kurkijokelaisia kunnalliselämässä

Vuoden 2008 viimeisessä numerossa alkanut artikkelisarja käsittelee kurkijokelaisten osuutta sijoituskuntiensa kunnalliselämässä vuosina 1947-2008.

Kiitokset avustajille

Juttusarja ”Kurkijokelaiset kunnalliselämässä” päättyi tähän. Viimeisenä mutta tiedoiltaan vaikeimmin kootavana on nyt julkaistava Metsämaata koskeva juttu.

Sarjan näin päättyessä haluan kiittää kaikkia niitä varsin monia henkilöitä jotka ovat avustaneet minua kuntakohtaisten tietojen keräilyssä. Samoin kiitän sarjaan haastattelemiani henkilöitä kuten myös heitä joilta olen saanut arvokasta palautetta. Ilman teidän apuunne ei sarjan kokoaminen olisi ollut mahdollista. Siis: kiitokset teille kaikille.

Ajallisesti yli 60 vuotta käsittävän aineiston koamisessa on vaarassa, että jotakin jää vahingossa pois. Näin on käynyt myös tämän juttusarjan kohdalla. Virheprosentti on tuota gallup-kyselyjen luokkaa, 1-2 prosenttia. Eli sen verran on jäänyt nimiä puuttumaan. Käsiteltävä materiaali on ollut varsin laaja. Olihan perattava 16 kunnallisvaalien tuomat tulokset 10 kunnassa. Vaaleissa valittiin yhteensä noin 2500 valtuutettua ja niiden joukosta piti poimia noin 200 karjalaista henkilöä.

Saamani palautteen ansiosta virhemarginaali voidaan vielä korjata loppuyhteenvedossa kirjoitettaessa. Loppuyhteenvedosta tulee kuntakohtainen, kaikki kunnallisvaalit käsittävä tiivis lista jokaisesta 10 kunnasta kunnanvaltuustoissa ja -hallituksissa olleista karjalaista sukujuurta olevista henkilöistä. Siihen saadaan mukaan ne muuttamat nimet jotka ovat, valitettavasti, puuttuneet varsinaisista jutuista. Tämä lista tullaan sijoittamaan Kurkijoki-säätiön arkistoon.

Arvi Heinonen

Veijo Vento lähössä erääseen monista kokouksista.

Viimeisessä itsenäisen Metsämaan kunnanvaltuustossa oli ainoana karjalaisena Sulo Sinkkonen.

Nykyään Turun maakunta-arkistossa sijaitsevista Metsämaan kunnanvaltuuston pöytäkirjoissa oli erikoista se, ettei yhdessäkään valtuuston vuosikertomuksessa ollut nimilistan muodossa kunnanvaltuuston kokoonpanoa. Ei edes kunnallisvaalien jälkeen. Toinen erikoisuus oli se, ettei kunnanhallituksen puheenjohtajan ja jäsenten va-

lintojen tulosta ollut kirjattu ennen vuotta 1957. Kunnanhallituksen puheenjohtajana on toiminut ja jäsenenä ollut Väinö Vepsä ja hallituksen jäsenenä Armas Vento ja Väinö Granö.

Henkilöhaastattelun osalta tämä juttu jäi puutteelliseksi, sillä kunnanvaltuustossa tai -hallituksessa olleet kaikki karjalaiset henkilöt ovat siirtyneet jo ajan rajan taakse.

Arvi Heinonen

- Kukkia • Taimia • Kukkasideontapalvelua

(02) 762 2528

Puutarhurinkatu 1-3, LOIMAA

MATKA-VIITALA
KULJETUSVIITALA
Heimolinnankatu 8,
32200 Loimaa
02-7669294, 050-3040772
www.matkaviitla.fi

Miljöökoriste Oy • Kätinhännäntie 488 • 32200 LOIMAA • p. (02) 768 3101

Hyvät neuvot & Hyvät hinnat
Meiltä saat molemmat.

Soita Asiakaspalveluumme 0200 3000
(pvm/mpm) ma-pe 8-20 ja kysy lisää.

Teemme sen mahdolliseksi

Loimaa, Alastaro, Pöytyä
nordea.fi

KIRJAUUTUUS

Raimo O. Kojo

MINÄ, ADOLF JA JOSIF

Veijariromaani
talvisodan ajoilta

Miten Kurkijoen, Elisen-vaaran, Jaakkiman, Hiitolan ja muiden lähiseutujen ihmiset kokivat talvisodan puhkeamisen ja evakkoon lähdön?

Minerva Kustannus Oy. Kovakantinen, sivuja 355.

Nouda tai tilaa
Kurkijokelaisen toimistosta 30 €

Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
Puh. (02) 762 2551, 050-521 3336
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi

RAUTANET

NÄTTI KIUAS

Puukiuas - NÄTTI
Oikein mitoitettu tulipesä sekä pitkä tulenkierro takaavat korkean hyötysuhteen ja taloudellisuuden. RST-vaippa ja luukut. 6-14 m³ saunaan.
NH21

189,-

RAUTAKAUPPA LINDSTRÖM
Turuntie 6, 32500 ORIPÄÄ
Puh. 766 1243

Avoinna:
Ma-pe
8.30-17.00
La
8.30-12.00

NEW HOLLAND
AGRICULTURE

TRAKTORIT, PUIMURIT ja TYÖKONEET VARAOSAT

LOIMITRAKTORI
Lamminkatu 27, 32200 Loimaa Puh. 02-763 2033
www.loimitraktori.fi

Suomalais-venäläinen tutkimusraportti:

Käsitykset itärajan korrumpiosta samankaltaisia Suomessa ja Venäjällä

Itärajalalla toimivien suomalaisten ja venäläisten virkamiesten käsitykset korrumpiosta ja sen yleisyydestä Venäjällä ovat yllättävänkin samankaltaisia. Molemmilla puolilla rajaa korrumpioon suhtaudutaan pääsääntöisesti kielteisesti. Suuria eroja ei ole myöskään siinä, mitä korrumpiolla ymmärretään.

Rajakorrumpiota on tutkittu ensimmäistä kertaa suomalais-venäläisenä yhteistyönä oikeusministeriön käynnistämässä Korrumpio Suomen ja Venäjän rajalla -tutkimushankkeessa, joka on osa kahdenvälistä korrumpiorintoutta koskevaa lähialueyhteistyötä.

Suomessa tutkimusta varten haastateltiin 15 virkamiestä ja 13 liikemiestä. Venäjällä Karjalan tasavallassa tutkimus toteutettiin pääasiassa lomakekyselyin ja siinä oli mukana 15 virkamiestä ja 15 liikemiestä. Tutkimuksessa haastateltujen suomalaisten ja venäläisten virkamiesten käsitys kielletystä ja sallitusta toiminnasta vaikutti varsin samankaltaiselta, mutta näkemykset siitä, saiko virka-asemaa käyttää väärin, vaihtelivat. Kaikki haastatellut suomalaisvirkamiehet tuomitsivat kaikenlaisen virka-aseman väärinkäytön oman edun tavoittelun lisäksi, kun sen sijaan huomattava osa haastatelluista venäläisistä virkamiehistä piti lahjusten vaatimista tietyissä pakottavissa tilanteissa sallittuna. Sekä suomalaiset että venäläiset haastatellut yhdistivät venäläisen korrumpion melko suoraan virkamiesten keuhon palkkaukseen ja yleiseen heikkoon sosiaaliturvaan.

Haastateltujen virka-

miesten omakohtaiset kokemukset ja arviot naapurimaan kollegoista ja rajaviranomaisyhteistyöstä olivat pääosin myönteisiä.

Haastateltujen suomalaisten yritysten edustajien käsitykset korrumpiosta olivat hyvin samankaltaisia kuin suomalaisten virkamiehisten. Korrumpio määriteltiin pitkälti Suomen rikoslain lahjonta- ja virkarikoksia koskevien säännösten mukaisesti. Liikemiehet suhtautuivat korrumpioon periaatteessa jyrkän kielteisesti, mutta Venäjällä toimittaessa korrumpion joihinkin muotoihin osallistuminen koettiin toisinaan liiketoiminnan harjoittamisen edellytykseksi ja välttämättömäksi pahaksi. Tutkimuksessa tavoitetut venäläiset yritysten edustajat ymmärsivät korrumpion tapana ratkaista ongelmat viranomaisien kanssa "oikean" päätöksen saamiseksi. Venäläisetkään yritysten edustajat eivät pääsääntöisesti hyväksyneet ainakaan laajamittaista korrumpiota.

Korrumpiosta Suomen ja Venäjän rajalla tehdyn tutkimuksen tulokset julkistettiin Helsingissä Säätytalon maanantaina oikeusministeriön järjestämässä seminaarissa. Tutkimuksen käytännön toteuttamisesta ovat Suomessa vastanneet Euroopan kriminaalipoliittikan instituutti (HEUNI) ja Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos ja Venäjällä Karjalan tasavallassa toimiva Venäjän oikeusministeriön alaisen oikeusakatemian pohjoinen filiaali.

STT

Karjalaiset säätiöt koolla

Säätiöseminaari pidettiin lokakuussa Tampereella Aamulehden tiloissa. Kymmenkunta vuotta jatkunut kokouksiperinne sai nyt uuden suunnan, kun ensimmäistä kertaa seminaari järjestettiin Helsingin ulkopuolella. Ensi vuonna vuorossa on Turku.

Aamulehden toimitusjohtaja Juha Ruotsalainen pöytäalustuksen puheenvuorossaan verkko hyödyntämistä.

Printti ja verkko täydentävät toisiaan, eivät korvaa toisiaan, hän totesi ja jatkoi pohdintojaan siitä, miten verkko saataisiin tuottavaksi. Tällä hetkellä aktiivinen verkossa näkyminen on näkynyt mm. ilmapäivälehtien levikissä.

Projektivastaava Mervi Piipponen Karjalan Liitosta kertoi Vanhat hautausmaat -hankkeesta, johon ollaan

suunnittelemassa jatkohanketta vuodelle 2011. 14.11. järjestetään Vanhat hautausmaat Leningradin oblastissa ja Karjalan tasavallassa -seminaari Helsingissä.

Toiminnanjohtaja Satu Hallenberg innosti säätiöitä ja muita talkoolaisia osallistumaan Karjalan Liiton juhluvuoden Kesäjuhlien valmisteluun. Hän iloittoi myös jäsenmäärän kasvusta, tänä vuonna Liitto on saanut uusia jäseniä 2 400, nettojäsenmäärän lisäksi on ollut n. 1500 henkilöä. – Juuret ja karjalaisuus kiinnostavat yhä nuorempia, hän hehkutti.

YTT Juhani Wiio luennoi yhteisviestinnästä ja kertoi samalla, miten se näkyy Karjalan Liitto ry:n juuri valmistuneessa viestinnän strategiassa. – Viestintä on yhteisöllisyyden luumista, jakamista ja ylläpitämistä,

Kurkijoki-Säätiöstä seminaarin osallistivat Lauri Laukkanen (oik.) ja Helena Sulavuori. Päivä päättyi Aamulehden tarjoamaan runsaaseen iltapalaan ja sen jälkeiseen Karjalaisen lauluun.

tä, yhteisöllinen viestintä auttaa tuottamaan yhteistä kokemusta, hän viestitti. Juhani Wiio totesi, että tulevaisuudessa verkko merkitys kasvaa, mutta käytännön toimintojen kannalta lehdistö on edelleen ykkönen.

Säätiöseminaarissa esit-

täytyi Vpl. Pyhäjävi, josta kertoi Yrjö S. Kaasalainen. TSOP:n sijoituspäällikkö Laura Ovaska kertoi sijoitusnäkökulmista ja talousnusteista.

Helena Sulavuori

Kyläkirjaseminaari

la 28.11.2009 klo 10.00 – 16.00
Luumäen kunnantalo, Taavetti

Luumäen Karjalaseuran alaisessa kyläkirjatoimikunnassa (Säkkijärvi, Heinlahti – Vilaniemi) esitettiin viime talvena idea Kyläkirjaseminaarista Luumäen kunnantalon Taavetissa. **Tavoitteena on saada myös muita Kanta-Suomen kyliä sekä luovutetun Karjalan kyliä kyläkirjojen tekoon.** Taavetti on keskeinen paikka kyläkirjaseminaarille niin luumäkeläisille, naapuripitäjillekin kuin kauempaa oleville. Matkan varrella on havaittu, että myös Karjalan Liitto ja luovutetun alueen monet pitäjäsäätiöt ovat eri

yhteyksissä painottaneet kyläkirjojen tekemisen tärkeyttä. Aika alkaa käydä vähiin, mikäli halutaan saada kerättyä muistitietoa kylissä eläneiltä ihmisiltä.

Asian tarkempi selvittely osoitti, että kiinnostusta ja jopa tilausta kyseiseen seminaariin löytyy.

Seminaarin aiottu toteutus marraskuun lopulla tuntui myös erittäin sopivalta, silloin tulee kuluneeksi 70 vuotta talvisodan alkamisesta.

Luumäen kunta suhtautui seminaariajatukseseen erittäin myönteisesti, jolloin se-

minaari voidaan pitää kunnantalon valtuustosalissa. Seminaarin kannalta merkittävää oli saada Etelä-Karjalan Kansalaisopisto mukaan sopimaan kaavailtujen luennoitsijoiden kanssa käsiteltävät luentoaiheet ym. käytännön asiat. Kiitos arvokkaan taustatyön tekemisestä kuuluu Etelä-Karjalan Karjalaisseurojen piirin pj:lle Paula Penttilälle.

Maksullisesta ruoka- ja kahvitarjoilusta kunnantalon huolehtii Luumäen Karjalaseura.

Seminaariohjelma klo 10.00 – 16.00

Seminaarin avaus; Karjalan Liiton varapj Risto Kuisma

Luumäen kunnan terveiset; kunnanhallituksen pj

Hilka Suoantila
Kyläkirjan merkitys identiteetille; suunnittelija Terhi Willman
Kyläkirja tallentaa paikalliskulttuuria; yliopettaja Urho Ylä-Outinen
Keskustelua
Tauko, maksullista tarjoilua; Luumäen Karjalaseuran ry
Ihmiset muistavat menneisyyden; yliopettaja Urho Ylä-Outinen
Suvut kylässä; sukututkija Kari-Matti Piilahti
Yhteiskunnalliset muutokset kylässä; varatuomari Ari Vainio
Kyläkirja meneillään; toimittaja Petra Ristola
Keskustelua ja seminaarin päätös
Vapaa pääsy!

Yrjö Roni

HIUSPALVELU
HIRVIKOSKENTIE 221, (LEPOLA)
32210 LOIMAA
Puh. 762 8822
SATU RAMO JOHANNA LAAKSONEN

Silmälasien ja piilolinssien erikoisliike

Avoinna: Ma-pe 9-17.30, la 9-13
Vesikoskenkatu 3, LOIMAA, puh. 763 2049

Näkökulmia

"Ihminen on lähtemään luotu", sanoi isä ennen muinoin. Niin oli hän kuten minäkin. Tuli tässä tuokin mieleeni menneitä muistellessa, kun syyskuun viimeisenä päivänä tänä syksynä on tasan 50 vuotta minun lähdöstäni suureen maailmaan eli purjehdin Lontooseen. Uskomatonta! Onko siitä tosiaan jo viisi vuosikymmentä!

Olihan niitä lähtemisiä ollut useitakin sitä ennen, joten kokemustakin oli kertynyt mm. niistä kahdesta evakkoon lähdöstä, kuten kaikki sen kokeneet varmasti muistamme. Henkilökohtaiset kokemukset ovat tietysti erilaisia samoistakin tilanteista.

"Mänijää pitää myyvä", on karjalainen sanonta. Minua ei kukaan varsinaisesti "myyvä" lähtemään, mutta ei kotisi ovi ees narahtanut, tyttö kun maailmalle lähti. Kas kun ei ollut oikein sitä kotiakaan, mihin olisi pysyvästi asettunut kasvattamaan uusia juuria.

Mistä lie rohkeutta tullut lähteä teille tietämättömille, mutta nuorena ei ajattele etukäteen hankaluuksia, joita saattaa tulla eteen vieraalla maalla. En sentään joutu-

nut tuuliajolle, vaikka laivaa keikuttelikin Pohjanmerellä. Laiva oli venäläinen nimeltä Baltica ja se kulki säännöllistä vuoroa Leningradin ja Lontoon reittiä poiketen Tukholmassa sekä Kööpenhaminassa Helsingin lisäksi. Siksi matka kesti viisi vuorokautta, mutta eipä ollut kiirekään, laivalla oli paljon nuoria sekä mukavia hyttikavereita, ettei aika käynyt pitkäksi.

Olen niistä Lontoon vuosista kertonut lehtemme palstoilla aiemmin, joten en toista samoja asioita. Menihän siellä suuressa metropolissa ihan kahdeksan vuotta, ettei se ihan pieni pyörähdys ollut. Kaiken kaikkiaan vietin maailman turuilla 32 vuotta eläkeikäni asti neljässä eri maassa, joten lähtöjä kertyi. En sentään eksynyt siihen kuuluisaan Lontoon sumuunkaan, joka pahimmillaan oli todella sitä hernerokkasumua, ei usko todeksi, ellei ole kokenut. En tiedä, joko ovat saaneet siellä

hiililämmityksen saasteet vähenemään ja ilman puhtaammaksi. Vain kerran kesällä jälkepäin olen poikennut Lontoossa läpikulkumatkalla.

Tuli tässä mieleeni äitini varoitus sodan jälkeen, kun hän kirjoitti minulle ennen tuloani Kurikkaan, että "elä eksy Seinäjoella, kun vaihdat junaa, Seinäjoki on suuri asema." No, en ole pahemmin eksynyt noilla maailman turuilla kulkiesani, kartta kädessä usein on pitänyt matkaa tehdä. Paljon on vettä virrannut siellä Thames-joen siltojen alla niistäkin ajoista, kun ensi kerran Lontoon kaupunkikuvan näin silmiäni edessä. Useamman kerran tein laivamatkan myös Suomeen päin kesälomillani. Se oli halvin tapa matkustaa silloin ja kesällä oli Pohjanmerikin melko tyyni.

Nyt eläkkeellä ollessa alkaa lähtö jonkin tuntua hankalalta, on kysymys vaik-

ka lähdöstä Loimaalle Kurkijoki-juhille. Mistähän tuokin johtunee? Olen tosin matkustellut täällä ns. vanhassa Euroopassa vielä eläkevuosinakin, on hyvä tuulettaa ajatuksia, joskus tekee vointi tenän lähtöön. Niin, "ei se sää sääreen tartu, jos on miestä (naista) mänijäks."

lapsena ollessamme siskoni kanssa kun mielemmä teki mennä jonnekin, eikä vanhemmat luvanneet, käännyimme mummon puoleen, että sano sinä: "Omathan ne on orjalla vaivaase", niin se usein auttoi, lupa tuli. Nämä olivat mummon omia sanavalintoja ja mehän muistimme ne. Eräs tunnettu henkilö kertoi Lontoossa Amerikasta tullessaan tavattuaan monia suomalaisia siellä, että ollessaan rapakon takana, he kaipaavat Suomeen ja tänne tullessaan kaipaavat sinne takaisin. He ovat onnellisia vain keskellä Atlantin valtameriä ollessaan matkalla jompaan kumpaan suuntaan. Miten Lie? Itse olen tyytyväinen ollut sillä, missä kulloinkin olen.

Näin ajattelee Jaakon tytär

Kuin muuttolintu

Tule tutustumaan

toimitukseemme monipuolisiin tuotteisiimme. Toimitamme kaikkia artikkeleita myös postitse. Silloin lisäämme postimaksun myyntihinnan päälle. Hinnat sisältävät alv:n

Tilaukset tiistaisin ja perjantaisin klo 9-14.00, puh. 02-7622551 tai 050-5213336 tai toimitus@kurkijokelainen.inet.fi

Myytävät tuotteet:

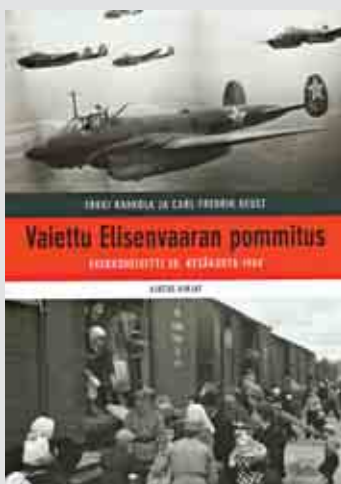
Kirjat:	€
Muistojemme Kurkijoki TARJOUS	30
Kurkijoen historia IV	21
Kurkijoki kuvat kertovat TARJOUS	5
Kurkijoki sodasta evakkoon TARJOUS	5
Näin ikkää – murrenankirja (Miikkulainen)	15
Vaiettu Elisenvaaran pommitus (Rahkola, Geust)	35
Minä, Adolf ja Josip (Raimo O. Kojo)	30
Paluu juurilleni (Sairanen)	30
Kärkitaistelija (Hartikka)	20
Kurjenmiekkä (Poskiparta)	10
Se on sata (Kurkijoen martat)	20
Loimaan Seudun Karjalaseura 60 v	20
Elisenvaarassa ja evakossa	15
Kurkijoki-Säätiö 60-vuotishistoriikki	8
Vanhat 10-vuotishistoriikit	2
Viirit:	
Kurkijoki-isännänviiri (4 m)	95
Kurkijoki-pöytästandaari (2 mallia)	35
Postikortit:	
Postikortit Pekka Kyytisen kuvista	1
Muut postikortit	0,50
Muut:	
Kurkijoki-mitali	28
Kurkijoeilta Nykypäivään -museomultimedia CD-Rom	20
Lehden vuosikerta – CDR	20
Kimallus-Kurkijoen valssi CD	12
Karjalan kutsu CD	12
Puinen Kurkijoen vaakuna (seinä- tai pöytämalli)	20
Puinen kurki	20
T-paita	15
Adressit	12
Kurkijoen kartta v. 1847	10
Kurkijokelainen irtonumero	2

TAAS SAATAVISSA

Erkki Rahkola & Carl-Fredrik Geust:

Vaiettu Elisenvaaran pommitus

Evakkohelvetti
20. kesäkuuta 1944
Ajatus Kirjat

Kovat kannet, 17 liitettä, valokuvia,
288 sivua, ovh 38 €

Nouda tai tilaa Kurkijokelaisen toimistosta 35 €

Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
Puh. (02) 762 2551, 050-521 3336
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi

Kurkijoeilta Nykypäivään – CD-Rom

Kurkijokea monipuolisesti esittelevä multimedia kertoo tarinoita Kurkijoen arjesta ja juhlasta, raskaasta evakkomatkasta ja perinteiden vaalimisesta uudella asuinseudulla. Kurkijoeilta Nykypäivään –CD-Rom sisältää runsaasti tietoa ja kuvia Kurkijoen historiasta ja nykypäivästä. Mukana myös murrenäytteitä.

Hinta 20 € + postitus

Kurkijokelainen,
Koulukuja 7 32200 LOIMAA
puh. (02) 762 2551 tai 050-521 3336
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi

Karjalan Liiton juhlavuosi 2010

– alustava ohjelma

www.karjalanliitto.fi

Tammikuu

23.1.2010 Karjalan kirkot ja hengellinen toiminta -seminaari ja näyttely Karjalatalossa

Helmikuu

27.-28.2.2010 Karjalainen järjestötoiminta 100 vuotta -juharisteily yhdessä Karjalaisen Nuorisoliiton kanssa, Tallinna Kalevalan ja karjalaisuuden päivän juhla

Maaliskuu

6.-7.3.2010 Ekumeeniset hengelliset päivät Mikkelissä
13.3.2010 Talvisodan päättymisestä 70 vuotta, muistotilaisuus Helsingissä
Karjalainen ruoka, ruokamarkkinat ja näyttelyt

Huhtikuu

20.4.2010 Karjalan Liiton perustamisen juhlapäivä
20.-21.4.2010 Juhla Karjalatalossa Helsingissä
Juhlaseminaari ja -vastaanotto
Evakkovaiheet-valokuvanäyttely, Karjalatalo
Karjalan Liiton historiikin julkistaminen

Toukokuu

22.5.2010 Asutustoiminnan muistomerkin paljastaminen,
Veikko Vennamo ja asutustoiminta -seminaari Lapinlahdella

Kesäkuu

Juhlaviikko 14.-20.6.2010

Seminaareja ja näyttelyitä, Karjalatalo
Karjalaisen kulttuurin seminaareja, esityksiä kansallispuvut, urheilu, kirjallisuus/pitäjäkirjat, karjalainen musiikki ja laulu

Karjalaiset kesäjuhlat 19.-20.6.2010

Karjalaiset laulujuhlat - Karjalainen musiikki ja laulu

Lauantain avajais- ja sunnuntain päiväjuhlapaikka: Finnair Stadium, jalkapallostadion, Helsinki
Ruokailut ja karjalainen tori: Töölön kisahalli
Juhlapaikat: Karjalatalo Käpylässä ja Finnair Stadium sekä Töölön kisahalli Olympiastadionin vieressä Töölössä.

Elokuu

20.8.2010 Taiteiden yö. Helsinki
Lasten ja perheiden taiteiden ilta.

Syyskuu

Karjalainen varhainen historia -seminaari ja näyttely
Lokakuu Järjestötoiminnan seminaareja;
2011 liittokokouksen valmistautuminen
Karjalainen elämäkäärä – elämän eri vaiheet -seminaari ja näyttely

9.-10.10.2010 Sukuseurapäivät

Marraskuu

13.11.2010 Pitäjäpäivä ja järjestöseminaari
30.11.2010 Talvisodan alkamisen muistotilaisuus Helsingissä

Joulukuu

6.12.2010 Itsenäisyyspäivän juhla, Karjalatalo, Helsinki
Karjalaiset joulumyyjäiset, Karjalatalo
MUUTOKSET MAHDOLLISIA, JOPA TODENNÄKÖISIÄ

Lamminkatu 36, PL 11, 32201 LOIMAA
Puh. 0207 995 611

A-korjaamo

Jouko Tirri

A-korjaamo Oy
Loimijoen tie 24 Puh. 02-764 1909
32440 ALASTARO Nmt 0400-127 871

Betoniset pihakoristeet

SEKSEMENT OY

puh. 02-7671440
045-6385315 Keijo Lindgren
050-3820454 Anneli Lindgren

Hymyä huuleen

maan kuin vimmatu miliisi perässään. Monen kilometrin takaa-ajon jälkeen turisti pysähtyi vetämään henkeä. "Kalastuslupa!" vaati miliisi. "Olkaa hyvä", sanoi mies ja kaivoi luvan lompakostaan. "Tämähän on ihan kunnossa. Miksi sitten lähditte pakoon, vaikka lupanne on kunnossa?" "No kun kaverilla ei ole."

Kaksi turistia istui Laatokan rannalla onkimassa. Äkkiä he huomasiivat miliisin lähestyvän. Toinen heitti ongen maahan ja lähti juokse-

Eskon puumerkki

Kodin ja perheen vakuutukset

Joko sinä saat vakuutusyhtiöstäsi viiden tähden laskuja?

On mukava saada lasku, joka on jo maksettu OP-bonuksilla. Yhä useammat asiakkaamme maksavat esimerkiksi kotivakuutuksensa pankkiasioinnistaan saamallaan OP-bonuksilla. Sitä kutsutaan keskittäjän eduksi. Tutustu osoitteessa op.fi/bonus tai tule käymään.

Etua elämään. OP-Pohjolasta.

Alastaron, Loimaan Seudun, Mellilän Seudun, Metsämaan ja Niinijoen Osuuspankit

VIVAR Garden

PIHAVARASTOT
alk. 500 €
koko: 2x2 m

VIVAR Oy
Konepajantie 2 • 32210 LOIMAA
p. (050) 512 5855 • www.vivar.fi

Kampaamo Vuokko

Välimentänlenkki 5
Puh. 762 2131, 050 558 4540

Ti, to Tuulensuun
Palvelukeskus
Puh. 7637 5606

Lyömätön Asiakaspalvelu

- eli kun suomalaiset ihastuivat Säästöpankin tapaan hoitaa pankkiasiat.

Piipahda konttorissamme kokeilemässä maan paras asiakaspalvelu* tuntuu tai liity iloiseen joukkoon osoitteessa vaihdepankkia.fi

* Taloustutkimuksen Kansallinen Asiakaspalvelupalaute-tutkimuksessa Säästöpankki sai parhaan arvosanan vuonna 2008.

Liedon Säästöpankki
Eläköön elämän rikkaus.

Kaarina | Lieto | Loimaa | Naantali | Oripää | Paimio | Raisio | Turku
www.liedonsp.fi

Loimaan II
HIRVIKOSKEN APTEEKKI
MELLILÄN APTEEKKI

LOIMAAN HUONEKALU JA MATTO oy

Lamminkatu 40, 32200 LOIMAA ☎ (02) 762 2269
www.loimaanhuonekalujamatto.fi
s-posti: info@loimaanhuonekalujamatto.fi

Täydellinen takkapaketti

- Hormiliitos päältä, sivulta tai takaa.
- Runkotakuu 10 v.
- Runsaasti väri vaihtoehtoja

Raikkonen Oy
Vanha Alastarontie 304, 32210 LOIMAA
Puh. (02) 763 6530 • www.raikkonen.fi

RAUTIA Loimaa ☎ 02-762 5100
ma-pe 8-17.30, la 8.30-14
Aleksis Kivenkatu 9, 32200 Loimaa

K-MAATALOUS Loimaa ☎ 02-762 5100
ma-pe 8-17.30, la 8.30-14
Aleksis Kivenkatu 9, 32200 Loimaa

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. 17 henkeä neliökilometriä kohden.
2. poliota
3. v. 1994
4. Lounais-Suomessa
5. Oulun piispa Olavi Rimpiläinen
6. Turussa
7. noin 500
8. Miljoonapilkistä
9. Länsi-Intiasta
10. lasista

Viime lehdessä Kurkijokelainen 20 kysymyksen: 4. Millä sanoilla alkaa ensimmäinen Moosesen kirja? oli kirjautunut väärä vastaus. Oikea vastaus on: Alussa Jumala loi taivaan ja maan.

kurkijoki.fi on oikea tietopankki

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija.

Tilaa nyt Kurkijokelainen, kaksi kertaa kuukaudessa ilmestyvä pitäjälehti! Vuosikerta vain 35 eur. Tilattuna alle 1,50 eur/kpl.

Kuva-Paavo
www.kuva-paavo.fi
LOIMAA KEHYSTÄMÖ

TAKSI
Loimaa - Hirvikoski
02-7628500
24 h

Tilaan Kurkijokelaisen

Itselleni Lahjaksi

Lehden saaja

Nimi: _____
Lähiosoite: _____
Postinro ja -toimip.: _____

Lahjatilauksen maksaja:

Nimi: _____
Lähiosoite: _____
Postinro ja -toimip.: _____

Pvm. _____
Allekirjoitus: _____

Palauta kuponki kirjekuussa osoitteella:
Kurkijokelainen, Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
tai tee tilaus sähköpostiosoitteessamme:
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi

Onnittelut 60 vuotiaalle Kurkijokelaiselle!

Pihaportin LASIPALVELU

Meiltä kaikenlaiset LASIT JA LASITUSTYÖT!

Katso lasivalikoimistamme ja palveluistamme lisää

MYÖS PÄIVYSTYS LASIRIKOISSA
puh. 0207 412 180

Teollisuuskylässä Mestarinkatu 4, 32200 LOIMAA
Puh. 0207 412181 www.pihaportti.fi

MUSIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA
LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. (02) 7622 950
Oikokatu 3, Loimaa
Avoinna:
ma suljettu, ti-pe 12-17, la 10-14

Asianajajia

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on s detty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntiä ja oikeus-turva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN
Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppalankatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 763 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY
AA, VT Jari Heikman
AA, VT Katri Ranta-Eskola
VT Kaarina Nylamo
Turuntie 8-14, II krs. Loimaa
Puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

Erikoishammasteknikko
MARKO ROSENDAHL
Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

EHT-liiton jäsens